

**A TAPOLCAI KERTVÁROSI ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

**Jóváhagyta: Horváth Zoltánné
Óvodavezető**

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	3
2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, ALAPELVEI.....	4
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	10
3. 1. Egészséges életmódra nevelés	11
3. 2. Érzelmi nevelés, szocializáció	18
3. 3. Az anyanyelvi és az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	22
3. 4. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése	26
3.5. Óvodánk gyermekvédelmi és szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenysége	33
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	37
4. 1. Személyi és tárgyi feltételek.....	37
4. 2. Az óvodai élet megszervezése	45
4. 3. Az óvoda szakmai dokumentumai.....	47
4. 4. Az óvoda kapcsolatai	48
4. 5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladata	51
4. 6. Tagintézmények speciális tevékenységei.....	68
5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI	82
6. A HELYI PROGRAM HATÁLYOSSÁGI, TÖRVÉNYESSÉGI ÉS LEGITIMITÁSI ZÁRADÉKA.....	85

1. BEVEZETÉS

2008. jelentős változást hozott Óvodáink életében, hisz az addig önálló óvodákat Tapolca Város Önkormányzata közös irányítás alá vonta.

2014. július 01.-vel ismét intézményátstrukturizálás történt, székhelyváltás miatt. Óvodánk, a Tapolcai Kertvárosi Óvoda és tagintézményei 4 feladat ellátási helyen 20 csoporttal működik.

Helyi Pedagógiai Programunkat az óvodai nevelés országos Alapprogramjának nevelési, pedagógiai elveinek figyelembevételével, a hazai nevelési gyakorlat legfőbb értékeit felhasználva készítettük. Nevelésünk, pedagógiai tevékenységünk célja, hogy a családi nevelést kiegészítve, segítsük a gyermeki személyiség kibontakoztatását az eltérő fejlődési ütemet figyelembe véve.

Tagintézményeink értéke a sokszínűség, melyet nevelési programunk is tükröz.

A közös elvek, célok, értékek mellett a tagintézmények specialitásai is teret kapnak, megfogalmazódnak egyéni arculatot biztosítva az ott folyó munkának.

Pedagógiai hitvallásunk egyik legfontosabb pillére a gyermeki jogok tiszteletben tartása, a gyermeki személyiség maximális védelme, a kisebbségi és sajátos nevelési igényű gyermekek befogadó – elfogadó nevelési gyakorlatának biztosítása.

Nevelő közösségünk törekvése, hogy a gyermekeket érzelem gazdag környezetben, sokszínű tevékenységek biztosításával, egyéni képességeiknek megfelelően, differenciáltan fejlesszük.

Tapolca, 2014. augusztus 26.

Horváth Zoltánné
óvodavezető

A pedagógiai program jogszabályi háttere

A helyi pedagógiai program módosítását és kiegészítését az alábbi törvények, jogszabályok, rendeletek figyelembevételével készítettük el:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az óvoda Alapító Okirata
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, ALAPELVEI

Küldetésnyilatkozat

Óvodánk küldetése, hogy nyugodt, békés légkörben, toleráns, segítőkész, boldog gyermekeket neveljünk.

Célunk, hogy óvodánk segítséget nyújtson a mozgással, helyes táplálkozással, tiszta környezettel az egészséges életvitel megalapozásához. A népi hagyományok ápolásával színesítse a gyermeki személyiséget. A környezet megóvása, megszerettetése, a szülőföld szeretetének megalapozása. A játék és a változatos tevékenységek biztosítása, a gyermeki

képességek széleskörű fejlesztése. Önmaguk és társaik feltétlen elfogadása mellett egyéni és közösségi értékekkel gazdagítani a gyerekek óvodában töltött napjait.

Mindezeket a célokat nyitott, lelkes, képzett nevelőközösséggel, jól együttműködő szülőkkel valósíthatjuk meg.

Gyermekképünk

A gyermek egymással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Mindent elfogad, mindenre nyitott. Igényli a felnőtt gondoskodását, szeretetét. Őszinte, fogékony a jóra, hálás a törődésért. Legfontosabb számára a szeretet, a felnőttek, gyermekek biztonságot nyújtó közössége. Nyitottan, őszintén és bizalommal fordul az őt körülvevő világ felé. Nagyfokú érdeklődéssel, mozgásvágygal birtokba akarja venni a világot.

A gyermekeknek életkoronként, egyénenként változó a szükséglete, melyet nevelő munkánk során figyelembe veszünk. Hisszük, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek számára nincs jobb tanulási lehetőség, mint hogy olyan környezetben szerez tapasztalatokat, amelyben élni fog.

Minden gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. A nevelőtestület tagjai nem adnak helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelőtestületünk azon munkálkodik, hogy óvodánkban minden gyermek adottságaihoz képest egészséges, edzett legyen. Érdeklődéssel, tevékenyen vegyen részt környezetének megismerésében, képességei kibontakoztatásában. Mindenek előtt azonban boldog, kiegyensúlyozott, a szépre és a jóra érzékeny gyermek legyen. Óvónői hitvallásunkat Mérei Ferenc gondolata tükrözi:

„...A gyermek szemével lássunk, és fülével halljunk, a gyermek élményvilágának szintjén beszéljünk, hogy ráálljunk a gyermek érzelmi hullámhosszára, megéljük emocionális történéseit, elfogadjuk vágyait, tiszteljük fantáziáját, s mindezzel elősegítsük a szabad kommunikációt, a nyitott személyiség kibontakoztatását. Ennek feltétele, pedig nem kevesebb, mint a gyermekbe vetett bizalom, az iránta érzett felelősség, amely nyílt és derűs légkörben, ésszerű szabályok között, a gyermek felelőssége kicsírázik.”

Óvodaképünk

Óvodánk biztonságot nyújtó, szeretetteljes környezetben, élményt nyújtó tevékenységeken keresztül, boldog gyermekkort kíván biztosítani minden gyermek számára, a harmonikus fejlődés érdekében segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését.

Célunk: a családdal együttműködve, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben a gyermeki személyiség kibontakoztatása, közösségben való beilleszkedése, erkölcsi nevelése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, fejlesztése az életkori sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is), a testi-lelki szükségletek kielégítése.

Óvodánk funkciói

- Óvó-védő funkció, amely biztosítja a gyermekek életkorának megfelelő biztonságos környezetet, életteret.
- Szociális funkció, amely lehetővé teszi és fejleszti a gyermekek beilleszkedési és kapcsolatteremtő készségének kialakulását, mely segíti az iskolai beilleszkedést is.
- Nevelési, személyiségfejlesztő funkció, amely a tervszerű nevelőtevékenység segítségével kialakítja az életkornak megfelelő viselkedési szokásokat, szabályokat. E funkció érvényesülése nyomán kialakul a kívánatos neveltségi szint. A nevelőmunka, a tárgyi környezet hatására a gyermekekben kialakul a természethez való pozitív viszony, törekvés a természet védelmére, óvására.

Nevelési alapelveink

- A gyermekek legfontosabb tevékenysége a játék, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.
- Tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, melyek során a gyermekek megismerik szűkebb és tágabb környezetüket, **környezettudatos magatartásuk** fejlődik.

- Pozitív viszony alakítása a tárgyi és természeti környezethez.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Óvodánk a család nevelőpartnereként kiegészíti a családi nevelést. A szülő és az óvoda kapcsolata kölcsönösen elismert szabályokon nyugvó, a gyermek érdekében történik.
- A gyermeki személyiség elfogadó tisztelete jellemezze munkánkat, az elfogadás a bizalomra épüljön. Az óvoda valamennyi dolgozója példa és modellértékű, **befogadó, elfogadó, segítő attitűddel rendelkező társ.**
- A gyermekek egyéni szükségleteinek, fejlődési, érési tempójának figyelembe vétele a fejlesztés során.
- Gyermekek mindenek felett álló érdekeinek tiszteletben tartása.
- Alapvető a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása, a korszerű egészségfejlesztés elveinek figyelembevételével. Életritmus, megfelelő napirend, helyes szokásrendek, mozgásigény kielégítése.
- A gyermek érzelmi biztonságát segíti a jól megalapozott, következetes, ugyanakkor rugalmasan kezelt szokásrendszer, az **innovatív** pedagógiai törekvések, melyben érvényesülhet óvodapedagógusaink nézeti és módszertani szabadsága, melyben megkötések csak a gyermek érdekében lehetségesek.

Inkluzív nevelés, integrált nevelés

Óvodai nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk befogadó, óvodai környezetben kiemelt figyelmet igénylő gyermekek életminőségének javítására, beilleszkedési esélyük növelésére, szocializációjuk segítésére.

Célunk, hogy a gyermek érje el az önmagához képest, a képességeinek, készségeinek megfelelő, lehető legmagasabb fejlettségi szintet.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek az, aki különleges bánásmódot igényel, valamint az, aki a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Különleges bánásmódot igényel:

A sajátos nevelési igényű gyermek (a szakértői bizottság véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos (halmozottan fogyatékos), autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, (a szakértői bizottság véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek).

Kiemelten tehetséges gyermek (átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség)

Inkluzív nevelésre vonatkozó elveink

A gyermeknek joga van, hogy a nevelési intézményben biztonságban, befogadó, előítélet mentes egészséges környezetben nevelődjön.

A gyermeket hátrányos megkülönböztetés nem érheti, akár különleges bánásmódot igényel, akár hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű.

A befogadó környezet megteremtésével az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a kialakult előítéletek lebontására, és az újabb előítéletek megelőzésének kialakulására való törekvés.

Az egyénre szabott segítség nyújtás során a szokásos differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű egyéni differenciálás.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének érdekében a szoros személyes kapcsolat tartás az érintett gyermekek családjával a segítő, speciális szakemberekkel.

Fokozott figyelem a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, empátia, szeretetteljesség, következetesség.
- Egyéni szükségletekhez igazodó differenciálás, megfelelő módszerek megválasztása.
- Speciális eszközök biztosítása.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése.
- A segítségnyújtás lehetőségének és mértékének megismertetése az óvoda dolgozóival, szülőkkel, csoporttársakkal.
- A szülőkkel való szoros kapcsolattartás során: segítő tanácsadás.
- Együttműködés, kapcsolattartás a gyógypedagógussal, védőnővel, szakmai szolgáltatókkal, logopédussal, családgyógyozóval.
- Önképzés, továbbképzés a speciális feladatok érdekében.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- A gyermek megismerése - családlátogatás, anamnézis, korai időszak fejlődésmenete, gyermekmegfigyelés (képességeinek, adottságainak megfigyelése), szakvélemények, diagnózisok.
- Szükség szerint szakemberhez való irányítás.
- Egyéni fejlesztés, a gyermek haladásának figyelemmel kísérése, személyiség kibontakoztatása.
- Kapcsolattartás, együttműködés a szakemberekkel (gyógypedagógus, pedagógiai szakszolgálat, gyermekvédelmi szakemberek).
- Kapcsolattartás, együttműködés a családdal.
- Befogadó közösség felkészítése.
- A helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolása, igényeihez igazodó környezet kialakítása.

- A gyermekek, családok egyenlő hozzáférése az óvodában szervezett tevékenységekhez, programokhoz.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

- Elfogadó környezet biztosítása.
- Az elvárásoknak a súlyosság mértékéhez, valamint a gyermek fejlődési üteméhez való igazítása.
- Annak belátása, hogy kiemelkedő tevékenységre is képesek lehetnek.
- Fejlesztésüknek a számukra megfelelő területeken való megvalósítás. Kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtás. A diagnózisra építő sokoldalú képességfejlesztés.
- Alkalmazotti közösségünk befogadó, elfogadó szemléletével a gyermeki és emberi jogok tiszteletben tartásával összhangban biztosítja a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése során az önazonosság megőrzését, kultúrájuk ápolását.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi az erkölcsi és a közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi nevelés fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.

3. 1. Egészséges életmód alakítása –egészségfejlesztési programunk

Egészségfejlesztésünk célja:

- A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, megalapozása, testi fejlődésük elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- Az egészséges életmód szokásrendszerének kialakítása.
- A személyiség testi, lelki harmóniájának biztosítása.
- A gyermekek egészségvédelme.

Egészségfejlesztési feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, pihenés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- családias, nyugodt, szeretetteljes légkör kialakítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- ha szükséges, megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvoda környezete:

Az óvoda udvara

Az óvoda tárgyi környezete befolyásolja az egészséges életmód feladatainak megvalósulását. Az óvoda fejlesztési színtere az óvoda udvara és a csoportszobák.

- Füves és burkolt területtel, virágoskerttel rendelkezzen minden tagintézmény udvara.
- Árnyékos és napos terület egyaránt biztosított legyen.

- A gyermekek mozgását sok és sokfajta beépített játék tegye lehetővé.
- A gyermekek testi szükségleteinek kielégítésére (WC, ivóvíz) biztosított legyen.

Csoportszobák – egyéb helyiségek

A csoportszobák általában 50 m² alapterületűek, melyek biztosítják a fejlődéshez szükséges mozgásteret. A berendezési tárgyak megfelelnek az óvodáskorú gyermekek testméreteinek és tevékenységigényének. Öltözők, mosdók a gyerekek testméreteinek, szükségleteinek megfelelőek. A mesterséges megvilágítás a mennyezetről biztosított. Az ablakok méretei elegendőek a természetes fény s a szellőztetés biztosítására. A falak világos pasztellszínűre festettek. A helyiségek bútorzata, eszközei könnyen tisztíthatóak.

A csoportszobákban az óvónő alakítson ki játszókuckókat, sarkokat.

A barátságos esztétikus berendezés ízlésközvetítő.

Napirend

A rendszeresség, az ismétlődés biztonságot nyújt a gyermekeknek, segítve az egészséges testi, lelki fejlődést.

A napirendet a helyi adottságokhoz igazodva, a folyamatosság és rugalmasság elvét követve készítik az óvodapedagógusok.

Az egészséges életmód szokásainak kialakítása során az óvónő beszélje meg a dajkával a szokások kialakításának pontos menetét az önkiszolgálás testápolás étkezés terén.

Étkezés

- Feladatunk az óvodai és családi szokások összehangolása.
- A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásai vannak. A felnőttek kellő toleranciával fogadják ezt.
- Ösztönözzék, de ne kényszerítsék a gyermekeket az ételek elfogyasztására.
- Vízet bármikor ihassanak a gyerekek.
- A felnőttek (asztalonként 1-1) saját példával alakítják, erősítik a kulturált étkezés szokásait.

Óvodába kerülés után ismerkednek a gyerekek a kulturált étkezés szokásaival, azokat gyakorolják, alkalmazzák:

- Az asztalnál halkán beszélgetnek.
- Tálaláskor „sokat kérek – keveset kérek” -kel jelzik, hogy mennyi ételt kívánnak elfogyasztani (kóstolót minden ételből megízleltetünk).
- Folyadékot kancsóból először a felnőttek töltenek.
- Az evőeszközöket egyéni képességeik szerint használják. A kanál és a villa használatát gyakorolják.
- Önkiszolgálással történik a terítés s az asztal leszedése.
- Étkezés közben a gyerekek munkát nem végeznek (esetleg kiömlő folyadékot a dajka néni takarítja fel).
- Később önként vállalt naposi munka kerül bevezetésre.
- Segítséggel töltenek a kancsóból.
- Étkezés közben figyelnek az asztal és környezetének rendjére.
- Asztalterítőt segítséggel összehajtják.
- Étkezés közben: jó étvágyat kívánnak, nyújtják a kosarat, kancsót, megköszönik azt.
- Önállóan töltenek a kancsóból, szedik az ételt, hajtják össze a terítőt.
- Fokozatos bevezetéssel használják a kést és villát.

Higiéniai szokások alakításának folyamata

- Stabil szokásrendszert vezetünk be a tisztaságigény kialakítása érdekében (étkezések, testnevelés, ábrázolás alkalmával kiemelten).
- Biztosítjuk az intimitást WC használatakor.
- Kezdetben minden tevékenységet mutasson meg az óvónő, s közben kísérelje magyarázattal (testrészek, eszközök).
- Mosdóhasználat egyénileg vagy kis csoportokban történik, feladat a sorrend és a technikák rögzítése.
- Zsebkenő, WC-papír, fogmosó eszközök használatának megtanítása a családdal együttműködve történik. Fontos segítség a tükör a mozgások, testrészek megfigyeléséhez.

Öltözködés

Óvodába kerülés után az óvónő fizikai és verbális segítséget nyújt a gyermekeknek: ruhadarabok, kellékek, testrészek, irányok, színek, megnevezése; hideg-meleg idő és a ruházat mennyiségének összefüggése; ruhadarabok helye a szekrényben.

- Arra szoktassuk a gyerekeket, hogy figyeljenek az óvónő segítő szavaira, próbálják megkezdeni az öltözködést (cipőt, nadrágot). Kérjenek segítséget, ha szükségük van rá.
- Az óvónő és dajka minden gyereknek olyan mértékben segítsen, amennyire rászorul (egyéni optimális fejlődési tempó).
- Ha a gyerekeknek melegük van vagy fáznak, ha változtatni szeretnének ruházatukon szóljanak a felnőtteknek.
Majd az óvónő szóbeli magyarázattal segíti az önálló öltözködést:
- Gombolást, cipőkötést képességeik szerinti tempóban tanulják.
- Ruháikat rendben tartják.

Óvodáskor végén:

- Önállóan öltözködnek (cipőt kötnek).
- Rendben tartják ruhadarabjaikat.
- Ha fáznak, vagy melegük van, változtatnak ruházatukon (az udvaron beszéljék meg először a felnőttel a meghűlés elkerülése érdekében).
- Esztétikus megjelenésükre ügyelnek.

Pihenés

Az óvodában 12.30 – 15 óráig biztosított a pihenő idő.

- Pihenés előtt a felesleges ruhadarabokat levetik a gyerekek.
- Gondoskodni kell a folyamatos levegőcseréről, tiszta és páradús levegő biztosításáról.
- Meséléssel, dúdolással teremtünk nyugodt légkört a pihenéshez.
- Akik felébrednek, ill. 1 órát csendben pihentek, könyvet nézhetnek, vagy felöltöznek és játszanak, így biztosítjuk 14 órától a folyamatos felkelést.

Mozgás

- Udvaron, teremben a gyerekeknek legyen lehetőségük a mozgásigényük kielégítésére.
- Gyakorolják a változatos mozgásformákat egyénileg, társsal, eszközzel.
- Mindennap szervezzünk mozgásos játékokat.
- Kirándulások alkalmával is biztosítsuk a mozgásos játékok lehetőségét.
- A mozgás fejlessze a fizikai állóképességet, a nagy és finommozgásokat, a testséma kialakulását.
- A mindennapi szabadban tartózkodás növeli a gyermekek ellenálló képességét, lehetőséget ad a mindennapi edzésre.
- Lábboltozat, és tartás-javító mozgásos tevékenységet iktassunk a játékos gyakorlatok közé.

Egészségvédelem

A szervezet ellenálló képességét növeli, ha minél több időt tölt a gyermek jó levegőn.

A baleset-megelőzés minden dolgozó feladata. A testi épséget veszélyeztető (sérült) tárgyakat azonnal el kell távolítani a gyerekek közeléből!

Baleset esetén a sérült gyermeket saját óvónője viszi orvoshoz, s ezzel egy időben a szülőt értesítjük a történetekről.

A gyermekek részére az óvodapedagógusok feladata a balesetvédelmi oktatás megtartása minden szükséges esetben, melyről a csoportnaplóban bejegyzés is készül.

Beteg gyermek az óvodai csoportba nem vehető be, az ott megbetegedő gyermeket elkülönítjük, s a szülőt értesítjük. Fertőző betegségeket lokalizáljuk a higiéniai szabályok fokozott alkalmazásával (fertőtlenítés, elkülönítés, gyakori szellőztetés). /házirend, balesetvédelmi szabályzat /

A környezet védelme

- Feladatunk az élő és az élettelen környezethez való pozitív viszony megalapozása.
- Tevékeny közreműködés a természet védelmében (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, növények és állatok gondozása stb.)
- A környezet jeles napjainak ünneplése.

Prevenció, korrekció

Rendszeres egészségügyi ellátás keretében évente egyszer szemészeti, fogászati vizsgálaton vesznek részt óvodánkban a gyerekek. Érzékszervi-mozgásszervi rendellenességek korai felismerése lehetővé teszi a korrekciót (szakemberhez irányítás).

Az óvodapedagógus feladata a megelőzés fejlesztő mozgással, helyes testtartás kialakításával.

Nevelőmunka eredményeként a gyerekek megtanulják az alapvető higiénés szokásokat:

- Felismerik saját szükségleteiket, gyakorlás során készségeik megszilárdulnak.
- 6 - 7 éves korban a mosdóhelyiséget rendeltetésszerűen használják.
- Időnkénti ellenőrzés mellett önállóan végzik a testápolási teendőket, ellenőrzik, javítják eredményét.
- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkezdőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból. Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat ki- begombolják, cipőjüket önállóan befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Kialakul a gyerekekben az egészséges életvitel igénye, annak szokásai.
- A gyerekek napi rendszerességgel végeznek mozgásos tevékenységet, fogyasztanak zöldséget, gyümölcsöt.

Testi- lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai tevékenységek:

Az óvoda feladata a példaadás, minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermekeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzése beszélgetések, negatív tapasztalatok felidézése, képek nézegetése segítségével, kirándulási élmények feldolgozása során, valamint az egészségvédelemmel kapcsolatos tevékenységek során.

Bántalmazás, erőszak megelőzése

Ezen a területen belül legfontosabb feladatunk a megelőzés. Fontosnak tartjuk meleg, elfogadó, szeretetteljes légkör kialakítását, a baráti kapcsolatok ápolását, erősítését, megfelelő számú eszköz biztosításával igyekszünk elkerülni a konfliktushelyzeteket. A kialakuló konfliktusok megoldására mintákat adunk: többféle megoldási javaslat, dramatikus játékok, bábozás, beszélgetések, érzések megfogalmazása, a feldolgozás segítése. Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében, és ennek a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai módszerekkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny”. Az erőszakos cselekmények látványa is egészségkárosodást okozhat számukra. Ezért szorgalmazzuk a szülőkkel való beszélgetések során az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését.

Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás

Odafigyeléssel, óvatossággal a balesetek és a velük járó fájdalom elkerülhető. Fontos, hogy a gyerekek megismerjék és betartsák a szabályt

A balesetek megelőzésének módszere lehet: szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képpolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi dolgozója a balesetek elkerülése érdekében a gyermekek által használt tárgyakat, eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javításukat, cseréjüket, használatból történő kivonásukat. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán, kiránduláson felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a viselkedés szabályaira. Az óvoda házirendjében meg vannak határozva az óvó, védő előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás idején be kell tartaniuk. A szülők tájékoztatása a házirendben található biztonsági előírásokról is fontos. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkeztekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

3. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Célunk:

Szeretetteljes gyermekközpontú családi légkör kialakítása. A közös élményekre épülő tevékenységek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatainak kialakítása.

Az óvodás gyermek egyik legjellemzőbb tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Célunk, hogy már a **beszoktatáskor**, befogadáskor biztonságos, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkört biztosítsunk. A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Nagyfokú körültekintést, megértést, gyengédséget, türelmet kíván.

- Az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával.
- A beszoktatásban lehetőleg mindkét óvónő vegyen részt.
- Az óvónők a szülőkkel beszéljék meg a beszoktatás menetét.
- Az óvónő személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjen a gyermekeknek.
- Az idősebb óvodások meglepetésekkel várják a kicsiket. Az idősebb óvodások is lepjék meg a kicsiket egy-egy szép verssel, mesével, énekes játékkal.
- A lefekvésnél az új gyermeket szeretettel vegye körül az óvónő.

- Az 5-6-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltöztetésében, vegyék körül őket gyengédséggel, szeretettel.
- A pozitív érzelmek fejlesztésében meghatározó szerepük van a csoportban dolgozó felnőtteknek – óvónőknek, dajkának.
- A séták, kirándulások alkalmait használja ki a növény és állatvilág szépségeinek, az épített környezet szépségeinek bemutatására, az irodalmi, zenei, képzőművészeti népművészet eszközeinek széles eszköztárát használja fel az óvónő a szűkebb, tágabb környezethez, a szülőföldrehoz kapcsolódó pozitív viszony megalapozására.
- A pozitív érzelmi irányultság jellemezze a gyermekeket is, hogy eltérő tulajdonságaikkal együtt képesek legyenek egymás elfogadására.
- Az integrált, inkluzív nevelés folyamatában nem csak a gyermeki, hanem a szülői közösségekben is segíteni kell a sajátos nevelést igénylő gyermekek el és befogadását.

Óvodáinkban a csoportösszetétel többségében vegyes csoport, így a családias légkör viszonylag könnyen kialakítható.

Feladatunk:

Mivel a gyermekek érzelmi nevelésének legmeghatározóbb befolyásoló tényezője az óvoda dolgozóinak példamutató kommunikációja, bánásmódja, viselkedése, fontos az óvodapedagógus, dajka, egyéb alkalmazottak modell értékű szerepének biztosítása.

- Nevelésünk segítse az én és öntudat, önértékesítő, önkifejező képesség kialakítását, miközben fejlődjön a gyermekek szociális, erkölcsi érzékenysége.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Fontos olyan szokás és normarendszer felállítása, amely segíti az erkölcsi és akarati tulajdonságok fejlesztését (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, tisztelet).
- Alkalmazzuk az új nevelési módszereket a döntés, választás, együttműködés, felelősség vállalás fejlesztése érdekében.

- Közös élményeket biztosító tevékenységek szervezése, melyek segítik az erkölcsi tulajdonságok fejlesztését, segítik a gyermekek pozitív rácsodálkozását a természeti, társadalmi környezetre, s ez által is erősítve szűkebb és tágabb környezethez, a szülőföldhöz való pozitív kötődést.
- Minden gyermek önálló személyiség, akik eltérő tulajdonságokkal, képességekkel, ismeretekkel rendelkeznek, ezért egyéni bánásmódot igényelnek.
- A kiemelt figyelmet igénylő (hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt vagy nehezen szocializálódó vagy érzékszervi, értelmi, mozgássérült, illetve kiemelkedő képességű) gyermekek neveléséhez speciális ismeretekkel rendelkező szakemberek segítségével biztosítjuk az egyénre szabott fejlesztést.
- Maga az ünnep külsőségeivel, a tervezgetéssel, a készülődéssel, a várakozással együtt hozzájárul a gyermekek érzelmi neveléséhez.
- Az ünnepek fényét emeli a feldíszített óvoda és az alkalomhoz illő öltözet.
- Ünnepeink: advent, mikulás, karácsony, farsang, márc.15, húsvét, anyák napja, gyermeknap, óvodai búcsú, okt.23., valamint a születésnapok és a természethez, néphagyományokhoz kötődő ünnepek.

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

Segítsük elő, hogy bekapcsolódjanak a közös tevékenységekbe.

A gyerekek önbizalmát, önismeretét, énképét a már meglévő jó képességeik erősítésével fejlesszük.

Vetessük észre, ha valaki hiányzik, beszélgetünk róla, együtt örülünk, ha megérkezik.

Egymásra odafigyelő, a közösségi normákat betartó gyerekeket neveljünk, akik észreveszik, ha társuk szomorú, vagy segítségre szorul.

Szorongó, periférián, a családban, hátrányos helyzetben lévő gyerekek érzelmi biztonságára, csoportban elfoglalt helyére fokozott figyelmet fordítsunk, (család nevelési stílusának, elvárásainak megismerése, esetleges korrekció, kompenzáció).

Alakítsuk a gyerekek empátiás és tolerancia-képességét.

Arra neveljük a gyerekeket, hogy tisztelettel viselkedjenek a másik emberrel, becsüljék meg erőfeszítésének eredményét (játék, munka).

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint együttműködik a jogszabályban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Arra törekszünk, hogy minden gyerek erősségét ismerjék meg társai.

Az óvodáskor végén:

- Jellemző konfliktushelyzeteket szituációs játékokban dolgozzuk fel, melynek célja az erkölcsi tulajdonságok, ítéletek fejlesztése.
- A gyerekek türelmesek, segítőkészek egymással.
- Közös játék jellegű tevékenység során együttműködnek.
- Figyelmeztetik egymást, ha a közösségi élet szabályai ellen vétének.
- Konfliktus helyzeteik megoldásánál akkor lépünk közbe, ha a gyerekek ezt igénylik, vagy ha feltétlenül szükséges (testi-lelki épség veszélyeztetése).
- A gyerekek megtapasztalják, hogy önállóságuk (szabadságuk) mértéke önfegyelmük arányában nő.
- Játék során megszokják, elfogadják az alá-fölé és mellérendelt szerepek vállalását. Szívesen tevékenykednek közösen a gyerekek, jól érzik magukat a csoportjukban, tudatosodik bennük az összetartozás érzése.
- Fokozódik önállóságuk.
- Szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek.
- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket, és az eléjük tárt magatartási példákat. Konfliktusos helyzetben társaikkal képesek egyezkedni.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

3. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelv ismerete és használata kulcs a világ megismeréséhez. A kapcsolatteremtés egyik legfontosabb eszköze a beszéd, a kommunikáció.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységet átívelő, átkötő nevelési forma.

A gyermek mintát követő, utánzó tulajdonságára alapozva az óvónő, s az óvoda összes dolgozójának modell szerepe kiemelkedő jelentőségű.

Célunk:

Az anyanyelv ismeretére, szeretetére, megbecsülésére nevelés közben a gyermekek beszédre ösztönzése, illetve a természetes beszédkezdő fenntartása.

Feladatunk:

- megfelelő és elegendő helyzetet teremteni a beszélgetéshez,
- a gyermekek meghallgatása, beszédre ösztönzése,
- a gyermeki kérdésekre megfelelő válaszok adása,
- olyan nyugodt, derűs inger-gazdag környezet biztosítása, mely segíti a szóbeli megnyilatkozást,
- az élmény és tapasztalat szerzés lehetőségeinek megteremtése.

Anyanyelvi nevelésünk során fejlesztjük:

- aktív és passzív szókincset,
- a hangok, hangzók tiszta ejtését,
- az összefüggő beszédet,
- a beszédészlelést, beszédértést.

A beszédfejlesztéshez szükséges a motoros fejlesztés, téri relációk ismerete, kézdominancia kialakítása, ritmusérzék fejlesztése, hallásfejlesztés.

Az anyanyelvi nevelés **komplex** módon érvényesül a nevelési folyamatban. Folyamatos kommunikáció segítségével alapozzuk meg a jó kapcsolatot gyermek és felnőtt között.

Az anyanyelvi fejlesztés beszélőkörnyezettel a helyes minta adásán keresztül, javítgatások nélkül történik.

Gondozás közben:

- a gyermek megfogalmazza szükségleteit, bátran segítséget kér,
- megérti a hozzáintézett közléseket, kéréseket.

Játékban

A kialakuló társas kapcsolatok fejlesztik a beszédet, a szerepvállalás, követés során gyakorolják a gyerekek az odaillő hanglejtést, mimikát. Gondolkodtató, cselekedtető játékban fejlődik a gyerekek gondolkodása, kifejezőképességük. Olyan szituációkat teremtünk, melyben a gyermek megfigyel, felfedez, új ismereteket szerez, gondolkodik, mindenről beszélhet, kérdéseire választ kap. A gyermek is megválaszolja a hozzá intézett kérdéseket, a gyerekek párbeszédet folytatnak, alkalmazzák a kérdést, felszólítást, kijelentést.

Munka jellegű tevékenység közben:

Beszédkapcsolatok alakulnak az együttműködés alapjaként, az információkat megértik a gyerekek. Szókincsük bővül (eszközök, szerszámok, edények, műveletek elnevezésének tanulása, gyakorlása).

Tevékenységekben megvalósuló tanulás során

A problémamegoldó tevékenység szerves része a párbeszéd. Az óvónő problémafelvetését követi a gyermeki megnyilvánulás: csodálkozás, hitetlenkedés, hirtelen felismerést követő felkiáltás. A feladatmegoldás során a gyermek tevékenységét, gondolkodását gyakran kíséri félhangos beszéddel. Értékelés során ismét párbeszéd alakul ki, a nevelő értékkel, dicsér, a gyermekek hangot adnak érzéseiknek. Az óvónő kérdéseit a feldolgozandó anyag logikai sorrendjéhez igazítja, a gyermekek tapasztalataihoz, előzetes ismereteihez, értelmi szintjükhöz, a következő fejlődési szint elérését célzó feladathoz. Természetesnek vesszük, hogy a gyermek megállapításaival, kérdéseivel megállítja a szervezett tevékenység logikai menetét.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Nyelvi ismeret szükséges már ahhoz is, hogy a gyermek megértse a feladatot, tudja, hogy milyen eszközök, anyagok állnak rendelkezésére. Tudatosítjuk a gyermekekben az anyagok, eszközök, munkafogások elnevezését, ezeket megtanulják, beépül szókincsükbe. A lerajzolt mesetémák fejlesztik a képzeletet, emlékezetet, fokozzák az alkotási vágyat. Gyurmázás – barkácsolás során a térbeli arányok és irányok, viszonyok megnevezésére kerül sor. Fordított a folyamat, amikor azt kérjük a gyermektől, hogy meséljen az elkészült képről. Mindkét irányból a vizuális és verbális kifejezés összhangját mélyítjük.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés jó alkalmat kínál az ének, zene, szöveg, mozgás komplex esztétikai, érzelmi hatásának érvényesítésére. Megzenésített gyermekversek, népi játékdalok fejlesztik a gyermek beszédét. Mondókák, versek elősegítik a helyes ritmusban való beszéd kialakulását. Ritmusjátékok jól alkalmazhatók beszédhibák javítására. Bővül a szókincs a fogalom-párok gyakorlásakor is (lassú-gyors, halk-hangos, magas-mély).

Mozgás

A közlések megértésére van szükség, hogy a gyermek el tudja végezni az egyes mozgásformákat, cselekvéssorokat. Megértésük azonnal lemérhető a gyermekek mozgásából, reakciójából. Másrésztől mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is.

A külső világ tevékeny megismerése

Az élmények, tapasztalatok felidézését, a közvetlen tapasztalatszerzést (észlelés, érzékelés, mozgás) követő megállapítások a gondolkodást, a beszédaktivitást serkentik. Beszéd és gondolkodás párhuzamos fejlesztését végezzük probléma-szituációk teremtésével.

Matematikai természetű tapasztalatszerzés során gyakorolják a gyerekek a névutók használatát, megtanulják a téri irányok elnevezését. Szókincsbővítés a természeti és társadalmi környezettel való ismerkedés során történik (mesterségek, időjárás, gyűjtőfogalmak).

Bábozás során

Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy gyakorolja, hogyan tud bánni hangjával. A visszahúzódó gyermeket is motiváljuk bábbal, hogy „mögé” bújva megszólaljon. Ha a gyermek saját maga által kitalált szöveggel bábozik, fejlődik képzelete, kifejezőképessége, fantáziája.

Verselés, mesélés

Dramatizálás, bábozás során gyakorolják a gyerekek a mondat szerkesztést, párbeszéd formát, fejlődik nyelvi emlékezetük. Szókincsük bővül az irodalmi alkotásokban megismert szavakkal. Mese, vers, mondóka a nyelvtanilag helyes mondatok formálására, tiszta kiejtésre, kifejező előadásmódra ad lehetőséget.

Ünnepeinkhez kapcsolódó hagyományok, irodalmi anyagok bővítik a szókincset.

A nevelési ciklus utolsó évében különös figyelmet fordítunk a tisztán artikulált, jól hangsúlyozott, helyes hanglejtéssel, beszéddallammal előadott, folyamatos – összefüggő mondatokból álló – beszéd kialakítására, és a dominancia kialakulására. Egyéni bánásmóddal biztosítjuk a beszédfejlődésben elmaradt gyermekek felzárkóztatását (ingergazdag környezettel, sikerélmények biztosításával, egyénre szabott fejlesztéssel).

Anyanyelvi fejlesztő munkánkhoz logopédus segítségét vesszük igénybe.

Értelmi fejlesztés

Célja:

A gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak figyelembe vételével a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak rendezése, bővítése az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, kreativitás, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, tevékenységbe ágyazott gyakorláson keresztül.

Feladat:

A játékban és az óvónők által tervezett, szervezett, s a spontán helyzeteket kihasználva biztosítunk a gyermekeknek olyan tevékenységeket, élményeket, melyek segítségével a

már meglévő ismereteikre alapozva további tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti, társadalmi környezetről.

Valamennyi értelmi képesség különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulási lehetőségek:

Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzés.

Az utánzásos minta és modellkövető magatartás folyamatában mindvégig az óvónő az irányító.

A programunk felfogása szerint a játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játék időben zajlanak úgy, hogy nincs közben játék elrakás.

3. 4. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Sajátos nevelési igény fogalma:

Sajátos nevelési igényű gyermek, az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem – vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Óvodánkban vállaljuk annak a kisgyermeknek az integrációját, aki:

- Szakértői bizottság véleménye alapján integráltan nevelhető,
- Mozgássérült, vagy beszéd fogyatékos, vagy autisztikus, vagy enyhén, vagy középsúlyosan értelmi fogyatékos.
- Fejlesztéséhez az intézmény rendelkezik a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel.

Az integrálás lehetőségének további feltételei:

- Mozgásszervi fogyatékos gyermek képes legyen legalább segédeszközzel helyváltoztatásra, segítséggel önellátásra, képes legyen kapcsolatteremtésre, szükségleteit ki tudja fejezni.

- Beszéd fogyatékos gyermek képes legyen kapcsolatteremtésre, szükségleteit ki tudja fejezni.
- Értelmi sérült gyermek tanítható, fejleszhető legyen az óvodai csoportban.
- Autisztikus, pszichés fejlődési zavar miatt akadályozott gyermek alkalmas legyen a közösségi életre, ne veszélyeztesse önmagát vagy társait.

Az integráció általános elvei:

- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.
- A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.
- Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt.
- Csoportba való beosztás előtt az óvónők személyesen találkoznak a kisgyermekkel és a szülőkkel. Csoportkialakításhoz a vezető óvónő figyelembe veszi az óvodapedagógusok véleményét.
- A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet aránytalan terhet a csoportban élő gyerekek, felnőttek számára.

Az integráció nem megvalósítható:

- Ha nem szolgálja a SNI gyerek fejlődését, szükségleteinek kielégítését.
- Ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés kialakítása a gyerekek között.
- Ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott.

Befogadó szemlélet alapelvei:

- Minden gyermek speciális. A pedagógus nem az átlaghoz igazodik, hanem minden gyerekekben az egyedi, csak rá jellemző sajátosságokhoz.
- Bármely gyermeknél előfordulhatnak problémák. A problémák természetes velejárói a tanulásnak, nem kizárólagosan az egyénből fakadó gyengeség tünetei.
- A speciális megsegítés igénybevétele minden gyermek joga. Kiterjed az önismeret, a megismerési technikák, a differenciált bánásmód és az együttműködés biztosítására.
- A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek.

- Egyéni fejlesztési terv készül minden gyermekre.

Csoportszervezés elvei:

- Integráló csoportban maximum 15 gyerek mellett maximum 3 sajátos nevelési igényű gyermeket fogadunk. A gyermekeket mindegyik tagintézmény fogadja

Eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei:

- Inkluzív, befogadó környezet alkalmazottak, szülők, gyerekek részéről
- Fogyatékoság típusának megfelelő gyógypedagógus
- Integráló csoportokban gyógypedagógiai asszisztens
- Speciális eszközök (asztal, szék, mosdó, fejlesztő eszközök)
- Sérülés specifikus környezet (akadálymentes rámpa, kapaszkodók)

A sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrálásának célja:

- Közösségbe való beilleszkedésük segítése (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése) óvodapedagógiai eszközökkel
- Képességeik fejlesztése (vizuális, akusztikus, taktilis, motoros, és nyelvi) gyógypedagógiai eszközökkel
- A hiányzó vagy sérült funkciókat helyreállítani, újakat kialakítani
- A meglévő ép funkciókat bevonni a hiányok pótlása érdekében
- Speciális segédeszközöket elfogadtatni, használatukat megtanítani
- Egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat fejleszteni
- Befogadóvá váljon az intézmény, lelkiileg is

Az integrációs folyamatban közreműködő partnerek és feladataik:

Szakértői és rehabilitációs bizottság: diagnosztizál, javaslatot tesz, kontroll vizsgálatot végez, folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, vizsgálja az intézményi feltételek meglétét.

Szülő lehetősége a gyermekkel részt venni vizsgálatokon és terápiás foglalkozásokon. Kötelessége a gyermek fejlődése érdekében mindent megtenni, azt elősegíteni.

Gyógypedagógus: a Szakértői Bizottság szakvéleményének alapján egyéni fejlesztési tervet készít, amely megalapozza a rehabilitációs foglalkozásokat, a speciális egyéni fejlesztést. Javaslataival segíti az óvodapedagógusok munkáját, közreműködik a szülővel való kapcsolattartásban.

Intézményfenntartó: helyben biztosítja az integrált nevelés feltételeit, a szakértői bizottság felé adatokat szolgáltat az integráló intézményekről.

Óvoda: A SNI-s kisgyermek részére is biztosítja a harmonikus, elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet. A gyermek iránti elvárásokat az állapotának súlyosságához, jellegéhez, személyiség jegyeihez igazítja.

Óvodapedagógus: Individuális módszereket alkalmaz.

Foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti.

Nevelési helyzetek megoldása során alternatívákat keres.

Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez.

Együttműködik a szakemberekkel, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba.

Sérülés-specifikus fejlesztés elvei, feladatai:

Mozgásszervi fogyatékos gyermek, akinél veleszületett vagy szerzett károsodása, funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Kiemelt feladat:

- eszközhasználat gyakorlása
- környezet megismerése mozgásos érzékelési lehetőségekkel is
- megtanult mozgások alkalmaztatása
- a tiltott mozgások kerülése
- több játékidő és minden tevékenységhez elegendő idő biztosítása
- énkép, önértékelés fejlesztése, erősítése
- társas kapcsolatok fejlesztése

Értelmi fogyatékos gyermekek

Feladat:

- spontán tanulás biztosítása
- társakkal való együttműködés kialakítása
- kommunikáció fejlesztése
- élmények, tapasztalatok biztosítása
- érzelmi, értelmi, motoros és szociális képességek fejlesztése

Középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

Feladat:

- az alapmozgások kialakítása, fejlesztése
- minimális kontaktus, kooperációs készség, kommunikáció fejlesztése
- beszédindítás, beszédmegértés fejlesztés, aktív szókincs bővítése
- önkiszolgálási szokások kialakítása
- játéktevékenység fejlesztése
- kognitív funkciók fejlesztése

Az értelmi fogyatékos gyermek esetében fokozott szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztusokkal kísért, egyszerű verbális utasításoknak, a zenének, ritmusnak, és a sok ismétlésnek. Fontos, hogy sok szeretetet kapjon, testi-lelki szükségletei kielégüljenek, a környezete sem alul-, sem felülterhelést ne rójon rá.

Beszéd fogyatékos gyermek

Az beszéd fogyatékos gyermekre jellemző a megkésett beszédfejlődés, az alacsony szintű anyanyelvi fejlettség, a beszédszervek gyengesége, a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya, szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség.

Feladat:

- mozgás és kommunikáció fejlesztése
- anyanyelvi fejlesztés
- vizuomotoros készség fejlesztés

Autisztikus, autista gyermek

Az autizmus-spektrumzavar lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képesség zavara, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autisztikus gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas viselkedés, kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Feladat:

- kommunikáció, szociális és kognitív készségek fejlesztése
- meglévő töredék készségek használata
- egyéni motiváció megteremtése
- egyéni, speciális módszerek alkalmazása

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek:

- Agresszív magatartású gyermek
- Szorongó gyermek
- Hiperaktív, figyelemzavaros gyermek (ADHD)

A gyermekre jellemző figyelemzavar, motoros nyugtalanság, tanulási nehézség együttes jelenléte.

Tanulási nehézségre jellemző, hogy speciális az információ feldolgozás módja, az információk szétszóródtak. Hibáiból nem tanul. Cselekvését a következményekkel nem tudja összekapcsolni, büntetés hasztalan. Fontos számára az azonnali megerősítés, „feladatok”, pozitív, elfogadó légkör. Rövid, világos, egyszerű utasításokat adni.

Meg kell tanítani arra, hogy kérjen segítséget. Csak azt szabad elvárni tőle, amire képes. Sikerélményeket kell biztosítani számára.

Hasznos lehet a sikert adó mozgásos tevékenység, elsősorban ami vesztibuláris ingert biztosít.

Kommunikációs zavarok, mutizmus

Jellemzője, hogy az otthoni környezeten kívül a gyermek nem létesít verbális kapcsolatot, viselkedése erősen szorongó. Feladatunk szorongásuk oldása, sikerélmények biztosítása.

A fejlesztés eredménye:

- Az óvodai fejlesztés során akkor lehetünk a leghatékonyabbak, ha a fejlesztő tevékenység mindig több funkciót érint egyszerre, a gyermek mindig a lehető legtöbb csatornáját” használja tevékenységi során.
- A sajátos nevelési igényű gyermek beilleszkedik az óvodai csoportba, amely közösség húzóerőként hat rá.
- Gyógypedagógiai fejlesztés hatására képességei optimálisan fejlődnek.
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodik, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség.

3.5. Óvodánk gyermekvédelmi és szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenysége

Végzése minden óvónő munkaköri kötelessége. „Az óvodapedagógusoknak közre kell működniük a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében. Előítéletektől mentes, „el és befogadó” magatartás szükséges ahhoz, hogy intézményünkben egyetlen óvodás se érezze magát peremhelyzetűnek.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát tagintézményenként gyermekvédelmi felelősök koordinálják.

Munkájukat éves munkaterv alapján végzik.

Célja:

Az egészséges személyiségfejlődést károsító hatások kiszűrése, enyhítése.

Mindazon körülmények, feltételek feltárása, elhárítása, enyhítése és megszüntetése, amelyek a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik.

A valamely okból hátrányos helyzetbe kerültek esélyeinek javítása, segítése.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének segítése.

A nevelőtestület általános gyermekvédelmi feladatai:

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését, rendszeresen figyelemmel kísérni az óvodalátogatást, jelezni a hiányzásokat,
- A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása.
- A gyermeki jogok biztosítása intézményen belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- Új gyermekek beilleszkedését segíteni.
- A családokat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni.
- Problémákat, tüneteket felismerni, okokat feltárni, szükség szerint szakember segítségét kérni.
- A hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani.
- A tehetséggondozást elősegíteni.
- Intézményen belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni.
- Egészségügyi vizsgálatok lebonyolításában részt venni, esetleg soron kívül javasolni.
- Az integrált nevelést elősegíteni.
- Szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének segítése.
- Prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A gyermekvédelmi tevékenység összehangolása a nevelőtestületben.
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyerekek nyilvántartásba vétele.
- Az óvónők feltáró tevékenységének segítése.
- Fogadóórákon, családlátogatásokon való részvétel az óvónőkkel.
- Adott gyermek érdekében teendő intézkedésekről tanácsadás, intézkedés.
- Kapcsolattartás a Nevelési Tanácsadóval, Gyámhatósággal, Családsegítő Szolgálattal.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályváltozások, helyi rendeletek folyamatos figyelemmel kísérése, nevelőtestület tájékoztatása.

- Nevelési év végén beszámolót készítenek az év során történt eseményekről, az elvégzett gyermekvédelmi munkáról.

Óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

- Rendszeres egészségügyi felügyelet megszervezése.
- Balesetmegelőző intézkedések foganatosítása, egészséges és biztonságos óvodai élet megszervezése.
- Gyermekétkeztetés ellenőrzése.
- Egészséges életmód biztosítása.
- Óvodakötelezettség teljesülésének segítése.
- A gyermek adatainak védelme.

Elveink:

- A kisgyermek emberi méltóságának a tiszteletben tartása (humánus, megértő, egyéni bánásmód).
- A család, a családi nevelés tiszteletben tartása és erősítése,(a gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti és nem is veszi át! A szülőket a legjobb óvoda is csak helyettesítheti, de nem pótolhatja)- Tapintatos, személyes kapcsolattartás.
- Folyamatos, segítő és nem számon kérő kapcsolat kialakításával, a gyermek iránti felelősség ébren tartása.
- Titoktartási kötelezettség a családokat érintő kérdésekben.
- Gyakorlatunkban - mely egyszerre kíséri figyelemmel a családi körülményeket és a gyermek fejlettségi mutatóit - a személyre szóló érintkezési formák előtérbe állítása. Ritkán fordul elő, hogy valamilyen körülmény megakadályozza a közvetlen viszony létrejöttét és fenntartását.

Gyermekvédelmi látókörbe kerülés kritériumai (érintettek köre), a személyiségfejlődést károsító hatások okai :

1. Egészségügyi ártalmak,
2. átmeneti érzelmi válság a családban (testvérféltékenység, válás, haláleset),

3. deviáns szülői magatartás (bűnöző életmód, ..) erkölcstelen családi környezet,
4. elhanyagoló nevelés,
5. családon belüli erőszak,
6. szenvedélybeteg a családban,
7. súlyos anyagi nehézségek,
8. ingerszegény környezet,
9. rossz lakáskörülmények,
10. munkanélküliség,
11. csonka család,
12. tartós betegség.

Módszerek

- családlátogatás
- kérdőív
- interjú
- megfigyelés
- anamnézis felvétele
- dokumentum elemzés
- fogadóóra tartás
- folyamatos kapcsolattartás a családokkal
- nyíltnap szervezése
- egyéni fejlődés dokumentálása, nyomon követése.

A gyermekvédelmi munka feladatainak alapja: a gyermek személyiségi jogainak az elismerése, valamint:

- a családok megismerése, tapintatos – személyes kapcsolattartáson keresztül a peremhelyzet okainak feltárása
- a segítségadás jellegétől függő prevenciók illetve korrekciók módszerek alkalmazása, az egyéni sorsokkal való törődés
- a speciális gyermeki képességszintre alapozott fejlesztő tevékenység végzése a humánus, megértés és szeretetpótlás módszerével
- esetenkénti hatósági intézkedés kezdeményezése

- a családra való hatékonyabb „ráhatás” érdekében kapcsolattartás felelős személyekkel, intézményekkel
- a gyermekvédelmi munkafolyamatos elemzése, értékelése és dokumentálása

A gyermekvédelmi munkát segítő külső szervek:

- Polgármesteri Hivatal Gyermekjóléti szolgálat
- Családsegítő Központ
- Pedagógiai Szakszolgálat (fejlesztőpedagógus, logopédus)
- Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság

Stratégia fázisai:

- a hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet kiszűrése, diagnózis felállítása,
- az óvodavezető informálása,
- közös konzultáció a csoport óvónői, gyermekvédelmi felelős és az óvodavezető között,
- a veszélyeztetett helyzet jelentése a Gyámhatóság, Családsegítő Központ felé,
- kapcsolatfelvétel a szülővel, a probléma jelzése, segítség felajánlása,
- igényel-e segítséget?
- jelzés a gyermekvédelmi felelősnek,
- egyéni feladatterv kidolgozása, nevelési feladatok, módszerek, a segítségnyújtás lehetséges formáinak a meghatározása,
- pedagógiai fejlesztő tevékenység nyújtása,
- nyomon követés és beválás vizsgálat.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4. 1. Személyi és tárgyi feltételek

Személyi feltételek

Feladatunk ellátásához rendelkezünk a szükséges személyi ellátottsággal.

Az óvoda nyitva tartása alatt végig óvodapedagógus (csoportonként 2 fő) foglalkozik a gyermekekkel.

A nevelőmunkát segíti a csoportonkénti 1 – 1 szakképzett dajka, és minden tagintézményben 1 - 1 pedagógiai asszisztens.

A gyermekek ellátásában nélkülözhetetlen a tagintézmények melegítőkonyháján tevékenykedő (2 - 2 fő) konyhai dolgozó tevékenysége.

A működés során meghibásodott eszközök javítását, s az udvarok gondozását 1 - 1 karbantartó végzi.

Az óvodai adminisztrációt kettő óvodatitkár végzi.

Az alkalmazotti közösség létszáma 76 fő.

Pedagógusok száma: 41 fő

Pedagógusok iskolai végzettsége: óvodapedagógus diploma

Közülük további szakképesítést, szakvizsgát szerzett:

9 fő fejlesztőpedagógus

1 fő gyógypedagógus, tanulásban akadályozottak tanára

2 fő közoktatási vezető

1 fő környezeti nevelő

1 fő minőségirányítási szakpedagógus

1 fő vezető óvodapedagógus

1 fő gyógytestnevelés tanítására felkészített pedagógus

2 fő tanító

1 fő kisgyermekkorai befogadó nevelés

Dajkák száma: 20 fő

Dajkák végzettsége:

20 fő szakképzett dajka

Óvodatitkár: 2 fő

Pedagógiai asszisztens: 4 fő

Konyhai dolgozó: 6 fő

Karbantartó: 3 fő

Óvónői párok együttműködése

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Óvodai programunk meghatározó alappillérei az óvónők személyisége, szakmai intelligenciája, kulturáltsága, pedagógiai humanizmusa és optimizmusa, elfogadó, segítő, támogató attitűdje.

Személyiségük minta, modell értékű, meghatározó a gyermek számára.

Az óvónői párok együttműködésének feltétele, hogy szakmai tudásban, nevelői attitűd tekintetében jól kiegészítsék, erősítsék egymást.

Az óvónőknek legyen igénye az önművelésre, szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztésére.

Az óvodákban dolgozó óvónők alakítsanak szakmai team-eket, munkaközösséget egy-egy nevelési terület elemzése, fejlesztése céljából.

Óvodai dajkák

A szokásrendszer, a gondozási teendők tekintetében az óvónők útmutatásai alapján végzik munkájukat.

A nevelés eredményességéhez hozzájárul, ha munkájukat együttműködés, nyitottság, kollégáik munkaköri feladatainak ismerete és megbecsülése jellemezi.

Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai

A nevelőmunkát segítő egyéb, külső munkatársak is segítik. A részképességek terén lemaradt gyermekek felzárkóztatásában, a beszédhibák javításában a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai vesznek részt. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása, fejlesztése is a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársainak közreműködésével valósul meg.

A különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák szervezeti egységen belül történő átadásának módszertana, eljárása

Minden program működésének alapja a művelt óvodapedagógus személye, ezért tartjuk már évek óta fontosnak az önképzést és a továbbképzést.

Szakmai munkaközösségeink irányultságát a partneri igényekre és elvárásokra alapozottan évente határozza meg a nevelőtestület. Az elmúlt évek tapasztalatai szerint általában kettő egész óvodát átívelő, és egy-egy tagintézményi szakmai munkaközösségben bővítik ismereteiket óvónőink, feldolgozva a legkorszerűbb háttér ismereteket, valamint a gyakorlat nyújtotta problémákat és feladatokat. A részvétel önkéntes, de a jelentkezés után az aktív részvétel, a feladattal való azonosulás, a tapasztalatok munkába való beépítése kötelező.

Munkaközösség vezető feladatai:

- Közreműködik az intézménybe belépő új pedagógus munkájának segítésében.
- Közreműködik a pedagógusok belső továbbképzési rendszerének szervezésében.
- A pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak szakmai segítése céljából feladatait az alábbiak szerint tervezi és szervezi:
- Figyelemmel kíséri a szakterületén folyó munkát, figyelembe véve az intézmény kiemelt nevelési területeit,
- gyakorlati bemutató foglalkozásokat szervez.

Szakmai ismeretek átadásának módszerei:

Előadás, mely történhet:

1. külső szakember segítségével,
2. belső munkatárs által.

Szakmai továbbképzés:

- bemutató foglalkozás
- nyílt napok
- önképzés
- hospitálás

Belső továbbképzés célja:

- szakmai ismeretek frissítése,- bővítése,- egyes tudományterületek eredményeinek megismerése,
- pedagógiai – pszichológiai – módszertani ismeretek frissítése,
- új ismeretek és készségek elsajátítása.

Tárgyi feltételek tagintézményenként

Tapolcai Kertvárosi Óvoda Barackvirág Tagintézmény

Óvodánk 1975-ben nyitotta meg kapuját, ez időtől hat csoportban fogadjuk a lakókörzet kisgyermekét. A vegyes életkornak megfelelően tervezzük és szervezzük a gyermekek életét, játékát, tanulási tevékenységét.

Csoportszobáink tágasak, világosak, melyek esztétikus bútorzattal vannak felszerelve a gyermekek igényeinek megfelelően. A nevelőmunkához szükséges eszközállomány sokrétű, de ellátottságunk jónak mondható. Folyamatosan, minden lehetőséget kihasználva bővítjük, cseréljük a játékszereket, fejlesztő játékokat, segédanyagokat.

Programunkhoz illeszkedik a természetes anyagok felhasználása, ezért törekszünk arra, hogy minél több fából készült játékot szerezzünk be, melyek esztétikus kivitelűek, s kedvező hatásúak az egészségnevelésre.

Nagy hiányát érezzük a tornateremnek, de a hiány kiküszöbölésére nagyon sokféle sportfelszerelést szereztünk be, amivel fejleszteni tudjuk a gyermekek mozgását, edzettségét (pl. Body-roll, többfunkciós mászóka, Tini-kondi, blokkmodul készlet, duzzadó ejtőernyő, szivacsabdák, maroklabdák, kisebb és nagyobb méretű trambulín).

Udvarunk, mint az egészséges életmódra nevelés színtere megfelelő, tág mozgásteret ad gyermekeink számára. Nagy részét fű borítja, különféle bokrok, fák kellő árnyékot biztosítanak. A mozgáshoz, játékhoz különféle nagyságú játékszerek állnak rendelkezésre, melyeket állandó jelleggel bővítünk, cserélünk és karbantartunk.

Fedett teraszunk rossz idő esetén is biztosítja a levegőzést, nyári időszakban pedig, a szabadban történő étkezéseket. Nevelőmunkánkban nagyon fontosnak tartjuk az óvónő – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolatát, a bizalmas szeretetteljes légkört, az egyéni bánásmódot, valamint a másság elfogadtatását.

Előtérbe helyezzük a játékban rejlő tanulási és fejlődési lehetőségeket, a komplex képességfejlesztést, hagyományok ápolását.

Intézményünkben kiemelten foglalkozunk a hagyományőrzéssel, melyhez szervesen kapcsolódnak ünnepeink, jeles napjaink, gyermekprogramjaink.

12 fő óvodapedagógus dolgozik intézményünkben, akik szakmailag jól felkészültek, s folyamatosan képezik magukat, hogy nevelőmunkájukat minél eredményesebben tudják végezni. Lényeges óvónőink népi hagyományok iránti kötődése, hisz a hagyományőrző tevékenység megjelenik a napi nevelőmunkában.

A következő népi kismesterségekben vagyunk járatosak: fazekasság, kosárfonás, tojásírás, batikolás, nemezelés, szövés-fonás, csuhébáb-készítés, rongybabakészítés, gyöngyszövés-fűzés.

Tapolcai Kertvárosi Óvoda

Óvodánk Tapolca központjában, a kertváros csendes, nyugodt környezetében helyezkedik el.

A város egyes létesítményei, kulturális intézményei, a Tópart, Tavas barlang gyalogosan is könnyen elérhetők. Jó lehetőséget kínálva élményszerző sétákra. A családi házas övezetben, olyan természeti környezetben helyezkedik el, amely adottságok lehetővé teszik az állat- és növényvilág közvetlen tapasztalás útján való megismerését, megszerettetését, óvását és védelmét.

Nagy, árnyas udvarunk lehetővé teszi a gyermekek szabadban való mozgásigényének kielégítését. Az udvari játékok felújítása, fejlesztése az EU-s szabványoknak megfelelően történik. Itt helyezkedik el még egy 5x8 méteres fedett terület, mely jó lehetőséget biztosít tavasztól ősziig a rajzolásra, barkácsolásra, egyéb tevékenységekre, valamint ünnepek, rendezvények lebonyolítására.

Tárgyi feltételeink jók, ami a fenntartó helyi önkormányzat, a Szülői Munkaközösség, valamint a dolgozók sajátkezű munkájának együttes eredménye.

Az óvoda épülete 6 csoport számára biztonságos, barátságos elhelyezést tesz lehetővé. Családiasan berendezett, világos csoportszobák várják a gyermekeket. Minden csoportszobában galéria beépítésére került sor, mely segítségével a játszóterület igyekeztünk bővíteni. Óvodánk tornaszobával rendelkezik. Tiszta, korszerűen berendezett, hideg-meleg keverőcsappal ellátott mosdó áll a gyermekek rendelkezésére. Az öltöző szerepét a zsidongó tölti be, ahol mind a 6 csoport öltözését bonyolítjuk. Praktikus bútorzata segíti a rendezett környezet kialakítását és a zökkenőmentes öltözködést. Itt van lehetőség közös rendezvények lebonyolítására. Külön foglalkoztató helyiség áll a nevelőmunkánkat segítő szakszolgálat rendelkezésére. A közegészségügyi előírásoknak megfelelően felszerelt melegítőkonyha szolgálja a napközi otthonos ellátást.

Személyi feltételeink megfelelnek a kívánalmaknak, szakmailag jól felkészült nevelőtestület várja a gyermekeket. Csoportonként két fő óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát. Munkájukat egy-egy szakképzett dajka segíti.

Óvónőink szakmai ismereteik, módszertani kulturáltságuk folyamatos gyarapítása érdekében belső-és külső továbbképzéseken vesznek részt.

Tapolcai Kertvárosi Óvoda Szivárvány Tagintézmény

Óvodánk, a Szivárvány Tagintézmény a város nyugati részén található, autóbusszal jól megközelíthető.

Mindkét épületben világos, tágas csoportszobában tevékenykednek a gyermekek. Gyermekbútoraink megfelelnek a gyermekek testméreteinek, kényelmesek. Játékkálmányunk minden korosztály számára megfelelő, folyamatosan bővítjük.

Öltöző, mosdó berendezései a gyermekek igényeinek és életkori sajátosságainak megfelel. Dobó téri épületünk rendelkezik tornaszobával, ami jól felszerelt, bordásfal, Tini-kondi, Body - Roll, labdák stb.

Óvoda udvarunk füves, mozgásfejlesztő eszközök, különböző mászóakák, homokozó és egyéb beépített játékok megfelelnek az EU szabványnak. Pályázatokon az elhasználandó, tönkrement eszközeinket folyamatosan megpróbáljuk pótolni.

Épületünk melegítőkonyhával rendelkezik és a HACCP előírásoknak megfelelően működik.

Intézményünk helyiségei a dolgozók számára is megfelelő munkakörülményeket biztosítanak, szülők fogadására is biztosítottak a feltételek.

Munkatársaink rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken, elsődlegesen a kiemelt nevelési területünkhöz kapcsolódóan.

Tagintézményünkben kiemelt szerepet szánunk az egészséges életmódra nevelésnek és ezen belül a mozgás fejlesztésének.

A játék mellett az óvodáskorú gyermek alapvető megnyilvánulási formája a mozgás. Mozcásfejlődés a nagymozgástól a finommozgásig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését, segíti, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.

A mozgásfejlesztés lehetőséget biztosít a gyermekek mozgástapasztalatainak bővítésére, fejlesztési testi képességeiket, ügyességüket.

Tapolcai Kertvárosi Óvoda Hársfa Tagintézmény

Óvodánk, a Tapolcai Kertvárosi Óvoda Hársfa Tagintézménye a város nyugati részén helyezkedik el, kertvárosi, nyugodt, esztétikus környezetben, az épülethez közvetlenül kapcsolódó tágas, árnyékos udvarral rendelkezik. A városközpont közelsége lehetővé teszi, hogy a gyermekek gyalogosan is, kényelmes sétával rácsodálkozhassanak a természet szépségeire, megcsodálhassák városunk nevezetességeit, felfedezhessék az őket körül ölelő már ismert vagy még ismeretlen világot.

Óvodánk épülete 1969-ben nyitotta meg kapuit, itt az Alkotmány utcában, így előfordul, hogy régi óvodásaink immár szülőként is szívesen bízzák ránk csemetéiket.

Gyermekeink döntő többsége teljes családból érkezik, a családok az óvodán kívül is találkoznak egymással, kapcsolatot tartanak. A gyermekek rendszeresen játszanak együtt, születés-névnapot ünnepelnek óvodás barátaikkal otthon.

Óvodánkban, három csoportban folyik a nevelőmunka, csoportjaink összetétele vegyes korcsoportú, így a testvérek együttlétét is biztosítani tudjuk.

Hisszük, hogy jövő életünk záloga a gyermek, a ma gyermeke, a holnap felnőttje.

Egész nap folyamán tiszteletben tartjuk a gyermekek játékát, amely mellett az óvodapedagógus által felkínált tevékenység - mint másik játék - a gyermekek számára szabadon választható.

Legfontosabb feladatunknak tekintjük, hogy szeretetteljes, nyugodt, játékra, tevékenységre ösztönző körülményeket teremtsünk, biztosítjuk az esélyegyenlőséget, differenciált bánásmódot, a tehetség kibontakoztatását.

Minden kisgyermeknek szeretnénk biztosítani, hogy egészségesen fejlődjön saját, egyéni ütemében és képességei szerint.

Nevelőtestületünk különös hangsúlyt fektet a gyermekek egészséges életmódjának kialakítására, megalapozására, ezen belül is a mozgásigény kielégítésére. Nevelőmunkánkba szervesen beépülnek a néphagyományok, a népi gyermekjátékok, néptánc, melyek elősegítik a mozgáskultúra fejlődését.

Színvonalas pedagógiai munkánk érdekében rendszeres és tartalmas kapcsolatot ápolunk a családokkal, a fenntartóval, az iskolákkal, Pedagógiai Szakszolgálattal, és egyéb más közművelődési intézményekkel.

Hisszük, hogy nevelőmunkánk akkor eredményes, ha a gyermekek eltérő szükségleteit figyelembe véve környezetében jól eligazodó, problémájára jó megoldást találó, pozitív kapcsolatok kiépítésére képes gyermeket nevelünk, akik meg tudják érteni és élni a szépet, akik az életüket meg tudják tölteni tartalommal.

Valljuk, hogy csak olyan közösségben lehet eredményesen és színvonalasan együtt dolgozni – a gyermekek érdekében – ahol jó közérzet, derű tapasztalható. A döntésekben mindenki részt vehet, tere van az önállóságnak, kezdeményezésnek, a kreativitásnak. Ahol minden munkatárs pozitív emberi értékekkel rendelkezik, azt mások elismerik, értékelik.

4. 2. Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda hétfőtől – péntekig 6 – 17 óráig tart nyitva.

Csoportonkénti gyermeklétszám max. 25 fő.

6 – 7 óráig, illetve 16 – 17 óráig összevont csoportokban foglalkozunk a gyermekekkel.

A nyári időszakban július – augusztus a tagintézmények előre meghatározott időszakban ügyeleti rendszerben tartanak nyitva. A szülő kérheti gyermeke elhelyezését bármelyik tagintézményben az ügyeleti időszak folyamán.

A gyermekek egészséges, a tevékenységben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti-rend biztosítja a keretet.

Ezek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek valamint, a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirendet, a heti-rendet az óvodapedagógusok készítik.

A heti-rend a heti rendszerességgel ismétlődő tevékenységet határozza meg, melyet a komplexitás a folyamatosság és a rugalmasság jellemez. A napirend rugalmas keretet biztosít a gyermekek rendszeres tevékenységéhez.

Időtartam	Tevékenység
6.00 – 10.30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Játékba integrált egyéni és mikro-csoportos tevékenységek. Rajz, mintázás, kézi munka. Ének-zenei készségek fejlesztése. Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése. Részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján. Testápolási teendők. Tízórai. Vers, mese, dramatikus játékok.
10.30 – 12.00	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A SZABADBAN Csoportos séta, élményszerző kirándulás. Énekes játékok az udvaron. Edzés, kocogás, futás, mozgásos játékok.
12.00 – 13.00	Ebéd. Testápolási teendők.
13.00 – 15.00	Pihenés, alvás mesével, dallal.
15.00 – 15.30	Uzsonna
15.30 – 16.30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A SZABADBAN

Az óvodai élet megszervezésében alapvető feladat a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

A helyes tisztálkodása és táplálkozási szokások megalapozásában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkának is.

Az óvodai tevékenység bármelyike során óvónő és gyermek között csak akkor alakulhat ki érzelmekben gazdag, a nevelés alapfeltételét biztosító kapcsolat, ha az óvónő értő és megértő, segítő, értékelő, figyelő és figyelmeztető magyarázatot adva együtt érez, képes az együtt örülésre, együttes tevékenykedésre. Az óvónő következetes nevelése mellett a gyermeket körülvevő, minden felnőttől segítő, szerető magatartásformára van szükség.

4. 3. Az óvoda szakmai dokumentumai

1. A Helyi Pedagógiai Program

Óvodánk legfőbb szakmai dokumentuma a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magában foglaló pedagógiai program, melyet a nevelőtestület fogad el és az intézményvezető hagy jóvá.

2. Éves munkaterv

Az óvoda éves munkatervét a vezető készíti el.

Az adott nevelési évre meghatározza, lebontja a nevelési program átfogó feladatait, felelőseit az ellenőrzés területét, szempontjait.

A tagintézmények az átfogó feladatokat tovább bontva meghatározzák konkrétabban az adott tagintézmény specialitásait is figyelembe véve éves feladataikat.

3. Csoportnapló

Tartalmazza:

- Az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás, zárás helyét, időpontját, az óvodavezető aláírását,
- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban, nevelési éven belüli időszakonként ,
- a nevelési feladatokat,

- a szervezési feladatokat,
- a tervezett programokat és azok időpontjait,
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban: vers és mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ megismerése,
- az értékeléseket,
- a hivatalos látogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását,
- a feljegyzést a csoport életéről.

4. Egyéni fejlődési napló

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, mely tartalmazza:

- a gyermek adatait, szülő nyilatkozatát az adatszolgáltatásról,
- a gyermek anamnézisének, -szülői interjú formájában,
- valamint a testi, szociális, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésével kapcsolatos információkat képességekre, készségekre részleteiben lebontva tartalmazza az óvodai nevelés teljes időszakára kiterjedően. A fejlődés folyamatáról a szülőt rendszeresen tájékoztatja.

4. 4. Az óvoda kapcsolatai

Család

Nevelőmunkánk hatékonysága érdekében fontosnak tartjuk a kapcsolattartást közvetlen partnereinkkel.

Nevelőmunkánk során legfontosabb partnerünk a család. Az óvodai nevelés a családdal együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a szoros együttműködés.

Óvodánk nyitott a szülők irányába. Egész évben megismerhetik délelőtti, délutáni tevékenységünket.

Az együttműködés formái, alkalmai:

- beíratás
- beszoktatás
- szülői értekezlet
- családlátogatás

- egyéni beszélgetés
- nyílt nap
- közös ünnepek
- közös kirándulások
- sportnapok, munkadélutánok
- fogadóóra

Óvodánkban Szülői Szervezet működik:

Az együttműködés során alapelv: A gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti át és veszi át.

Az együttműködés egymás tiszteletén alapul.

A segítségnyújtás egyénre, családra szabott.

Bölcsőde

Fontos feladatnak érezzük, hogy a bölcsődéből óvodánkba érkező gyermekek életében az intézményváltás ne okozzon érzelmi zavart.

Ennek érdekében szakmai találkozó, konzultációt szervezünk a bölcsődei gondozónők, s óvónőink között.

Iskola

A beiratkozást megelőzően az iskolák lehetőséget kapnak, hogy szülői értekezlet alkalmával bemutassák iskoláikat az érdeklődő szülőknek.

Az iskola nyílt napjain az óvónők is részt vesznek.

A gyermekeknek közösen lehetőséget biztosítunk, hogy benyomást szerezzenek az iskolai munkáról, közösen játszanak, „tanuljanak”, sportoljanak az iskolában.

Óvónőink iskolalátogatáson, a tanítónők óvodalátogatáson vesznek részt. Szakmai megbeszéléseket szervezünk az óvoda – iskola kapcsolatát minden évben felülvizsgáljuk, aktualizáljuk, s a konkrét tanévre bontott megállapodás az éves munkaterv részét képezi.

Pedagógiai szakszolgálat

Speciális fejlesztő munkájuk nagyon fontos a sérült és részképesség zavarokkal küzdő gyermekek eredményes fejlesztése érdekében.

Munkánkat külsős szakemberekként segítik a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai: logopédus, fejlesztő pedagógus, konduktor, pszichológus.

Egészségügyi szervek

Tagintézményeinket rendszeresen látogatja a gyermekorvos és védőnő.

Gyermekeink szülői hozzájárulással tisztasági és egészségügyi szűrővizsgálatokon vesznek részt.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

Ha az egyes gyermek természetes oltalma sérül, akkor bevonjuk munkánkba a Gyermekjóléti Szolgálatot is.

Közművelődési intézmények

Óvodásaink rendszeresen részt vesznek a városi mozi programjain.

Bérletes színházi előadásokra visszük gyermekeinket

A gyermekkönyvtár rendezvényein (vers, mesemondó rajz verseny) rendszeresen részt vesznek.

Rajzpályázatokon részt veszünk.

Kapcsolatok civil szervezetekkel

Programunk eredményessége érdekében nyitottak vagyunk olyan kapcsolattartási formákra is, melyek nevelő munkánkat segítik.

Biztosítjuk gyermekeink részvételét olyan rendezvényeken, illetve eleget teszünk a meghívásnak, mely az óvodás gyermekek érdeklődését felkelti, személyiségükre pozitív hatással van.

A cigány kisebbségi szervezettel együttműködési megállapodást írtunk alá.

Fenntartó

Intézményünk fenntartását, működését városunk önkormányzata biztosítja.

Kapcsolattartás formái:

- vezetői értekezlet,
- törvényes felügyelet, ellenőrzés,
- személyes megbeszélés,
- írásos anyagok, beszámolók,
- képviselőtestületi ülések,
- programok, rendezvények.

4. 5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladata

1. Játék

A játék az óvodai nevelés legfejlesztőbb, leghatékonyabb, legfontosabb eszköze az óvodáskorú gyermekek alaptevékenysége. A gyermekek olyan tevékenysége, amelyet önként, szabadon választ, mely örömforrás a gyermek számára.

A játék útján ismerkednek a világgal, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, melyek hatására érzékszerveik működése pontosabbá válik, észlelésük, megfigyelő képességük, emlékezetük megbízhatóbbá válik.

Játék közben tapasztalatot szereznek a tárgyakról, jelenségek közötti összefüggéseket fedeznek fel. Játék során fejlődik mozgásuk, kéz ügyességük, kreativitásuk.

Célunk a nevelés során a gyermekek elemi pszichikus szükségleteinek, hosszantartó zavartalan kielégítése, a kreativitást egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység biztosítása.

Óvodapedagógus feladata:

- A játékhoz szükséges hely, idő, légkör, eszköz és élményszerzési lehetőség biztosítása.
- Napirend szerint minimum 6 órát biztosítunk játékra. Előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

- A különféle játéktevékenységekhez a gyerekek életkorának megfelelő eszközöket biztosítunk.
- A játéktevékenységhez nyugodt, szeretetteljes, aktív és demokratikus légkört biztosítunk.
- A játék folyamatába az óvónő tudatos, támogató, serkentő, ösztönző magatartása biztosítja az indirekt irányítást.
- Az óvodapedagógus adja az utánozható mintát a játéktevékenységre.
- Segítse a gyermekek közötti játékkapcsolat alakítását.
- Legyen segítőkész, bevonható, kezdeményező társ a játék folyamán.

Léghkör:

Az óvónő érzelem gazdag, szeretetteljes attitűdje példa, melynek nyomán a csoportléghkör családi, nyugodt, ugyanakkor aktív lesz. Fontosnak tartjuk a demokratikus, toleráns, egymásra odafigyelő közösség kialakítását.

Idő:

Minden lehetséges idő játékkal telik el az óvodában: a reggeli és délutáni gyülekezés, levegőzés, tapasztalatszerzés, játékos jellegű a munka és a tevékenységekben megvalósuló tanulás.

Hely és eszköz:

Csoportszobákban biztosítjuk a rajzolás, festés, barkácsolás, gyakorlójáték, konstruálás, szerepjáték helyét és tárgyi feltételeit, mozgásos játékhöz szabad teret és eszközöket.

A rendelkezésre álló teret megnövelve a csoportszobák előtereiben mozgásos játék folyhat, de alkalmat ad meghitt beszélgetésekre is. A játékeszközök a gyerekek számára bármikor elérhetők, önálló kezdeményezésükre választhatnak, alkalmi játszótereket alakíthatnak ki (asztalok, székek, takarók mozgatásával). Az eszközök kiválasztása nevelői feladat, a játékszer a céltudatos nevelési folyamat eszköze. Az otthonról hozott játékok elhelyezése „kincsesben” (ládába stb.) történhet.

Udvar:

Két tagintézményünk udvarán van fedett terasz, mindegyik udvaron vannak mászóakák, homokozók, csúszdák, padok vannak építve, melyek elsősorban a mozgásos játékokhoz nyújtanak teret. A teraszra építő-konstruáló, társasjátékok, ügyességi játékok, ábrázolás eszközei kerülnek kihordásra (időjárástól függően), valamint lehetőség van a könyvnezegetésre, babázásra, rollerezésre, kosárlabdázásra, futballozásra. A gyerekek használhatnak labdát, kötelet, karikát, rotikomot. Jó lehetőséget nyújt füvesített, bokrokkal, fákkal, virágokkal beültetett kertünk a természet megfigyelésére és kerti munka végzésére. Télen szánkózunk, havat formálunk, megfigyeljük a hó tulajdonságait. Célunk, hogy az udvar is a tartalmas tevékenységek színtere legyen, sok mozgással, levegő-, nap-és vízfürdővel. A játékok használata egységes szabályok szerint történik, elsődleges szempont a baleset- megelőzés. Minden pedagógusnak kötelessége az udvaron játszó valamennyi gyermekre odafigyelni, szükség esetén beavatkozni.

Gyakorlójáték

Jellemző, hogy ismétlések hatására képességeit gyakorolja a gyermek, spontán fejlődik észlelése, mozgása, beszéde.

Építő és konstruáló játék

A szerzett tapasztalatok hatására fejlődik a gyermek kreativitása, értelmi-és társas képességei, kialakul a tervezés és a feladatmegosztás, melynek motivációja az alkotásvágy.

Szerepjáték

A gyakorlójátékból, konstruálásból alakul ki a felnőttek közti társadalmi és munkakapcsolatokat eleveníti meg. Közben fejlődik a gyerekek önállósága, kezdeményező-, és kommunikációs képességeik, társas kapcsolataik.

Barkácsolás

Az óvónő a gyerekek kezdeményezéséhez kapcsolódva segíti a báb, jelmez és szimbolikus eszközök készítését. Közben fejlődik a gyerekek kreativitása, finommozgása.

Bábozás-dramatizálás

A gyermek belső világát fejezi ki, feleleveníti élményeit, tapasztalatait. Az óvónő rendszeresen bábozik (népmese, dal, vers) paraván mögött vagy a nélkül, ezzel utánzásra készíti a gyermeket, modellt nyújt a bábok mozgatásának elsajátításához. Dramatizálás során irodalmi vagy saját élményeiket játsszák újra a gyerekek.

Szabályjáték

Előfeltétele a szabályok önként vállalt betartása. Érzelmileg fel kell tudni dolgozni a győzelmet és a vereséget is. Egymás segítése (csapatszellem) vagy az önérdek érvényesítése helyes magatartási kultúra mellett történik. Arra törekszünk, hogy hat éves korra a gyermek kitartása, önfegyelme olyan szintet érjen el, hogy a megkezdett játékot játssza végig, értse meg, és tartsa be a szabályokat.

Az óvodáskor végére:

- A gyerekek képesek az elmélyült, kitartó játéokra.
- Képesek bonyolult építmények létrehozására.
- Ismert meséket dramatizálnak.
- Szerepjáték során elfogadják az alá-fölé- és mellérendelt szerepeket.
- Ismerik és betartják a játékszabályokat, képesek a vereség feldolgozására is.
- Az önérdek és a csapatszellem érvényesítése megfelelő viselkedéskultúra betartásával folyik.

2. Verselés, mesélés

Tevékenységünk célja a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése a pozitív személyiségjegyek megalapozása.

A mesélés, verselés közvetítője az anyanyelv. A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi, etikai fejlődésének fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, a versek, mesék. A mindennapi mesék csodákkal teli eseményei segítségével oldja a kisgyermekek szorongásait, képi és konkrét formában tájékoztatja a gyerekeket a külvilág és az ember belső viszonyairól, segíti a természet és az ember harmóniájának észrevételét. A mese alakítja a gyermek szemléletmódját és világképét.

A mesehallgatáshoz szükséges nyugodt, intim hangulat a mesélővel kialakuló személyes kapcsolat segíti a gyermekek belső képalkotását s az élmények feldolgozását.

A mesékhez, versekhez kapcsolódó színes érzéki érzelmi élmények ösztönzik a gyermekeket, hogy maguk is alkossanak életkoruknak megfelelő rímusokat, verseket, meséket. Szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak önmaguk és társaik szórakoztatására.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Feladatunk:

- Az irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése, mesével, verssel, dramatikus játékokkal.
- Az irodalmi nevelés segítse a gyermekek érzelmi értelmi és erkölcsi fejlesztését.
- A gyermekek belső képalkotását.

Az irodalmi anyag összeállításának szempontja:

A kiválasztott alkotások nyújtsanak esztétikai élményt. A népmesék, népi mondókák foglaljanak el kiemelt helyet. Ismertessük meg a gyerekeket a klasszikus és kortárs irodalom alkotásaival is. A kiválasztott mesék példázzák a környezet és ember egységét.

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első versélménye az ölbeli játékokhoz kapcsolódnak. A mondókák játékos mozdulatai élvezetet jelentenek, mert testközelben élvezhetik a gyermekek. Lehetőséget teremtünk a vidám rímusok korai megkedveltetésére. Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk rá a mese figyelmes végighallgatására a gyermekeket. Ügyelünk a mimikánkra, hangszínünkre, arckifejezésünkre. A mese többszöri meghallgatása után elkezdjük a dramatikus feldolgozást.

A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus-realisztikus mesék. Kapjon helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át. Épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába.

A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják.

Lehetőséget adunk arra, hogy a nap bármely szakában bábbal játszhassanak. A játék során könnyen azonosulni tudnak a szereplőkkel, megnyilvánulhatnak érzelmeik. Mesékkal bábozására ösztönözzük a gyermekeket. Lényeg a közösen elkészített bábok, az alkotótevékenység kialakulása, amely során a gyermekek értelmi, manuális képességei mellett fejlődnek erkölcsi, esztétikai, szociális kompetenciái.

Figyelünk a szavak pontos kiejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

Az óvodáskor végére:

- Szívesen hallgatnak mesét, mondanak verset, mondókát.
- Képesek megjegyezni több 8-10 soros verset.
- Vannak kedvenc meséik.
- Az ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudják emelni, időrendben fel tudják idézni.
- Képesek megkezdett történetet befejezni, kitalálni saját történetet.
- Képolvasáskor az összefüggéseket felismerik, kifejezőmódjuk pontos, a lényeges jegyeket tartalmazza.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés célja a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésének, esztétikai érzékének fejlesztése.

Feladat:

- Ritmusérzék fejlesztése.
- A környezet, a természet hangjainak megfigyelése.
- Éneklési készség fejlesztése.
- Hallásfejlesztés.
- Zenei alkotókedv, zenei formaérzék és a zenei kreativitás fejlesztése.
- Mozgásfejlesztés.

Óvodába kerülés után az első zenei élmény az óvónő-gyermek közvetlen testi kontaktusában (arcsimogató, ringató, hintáztató stb.) éri a gyermeket. Később a mondókákat, dalokat egyenletes lüktetést kiemelő utánzó mozgásokkal kísérjük. Később erősödik a gyermekek igénye a közös éneklésre, énekes játékokra. A ritmus és dallam mellett jelentőséget kap a szöveg, fejlődik a verbális értés. Próbálkoznak mozgáselemek kitalálására, kipróbálására. Később a gyermekek szívesen énekelnek, mondókáznak, használnak ritmushangszereket. A gyermekek énekes, táncos játéka örömforrás a gyermekek számára. Az ének-zene, néptánc anyagát elsősorban a népi játékokból, népdalokból, néptánc anyagából merítjük, de a kortárs művek is hozzájárulnak a zenei képességek fejlesztéséhez.

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. Érzékeljék a különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvónő énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Mutassák meg lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát.

A gyermekek játsszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt. A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvónő bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezzen, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk. Az óvónő a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtti minta utánzásával követni tudnak. Az óvónő a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő. A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással vagy dallambújtatással.

Az óvodáskor végére:

- Örömmel játszanak énekes játékokat, tudnak és mernek egyedül is énekelni, mondókázni.
- Vissza tudják adni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Ismerik a zenei fogalom-párokat.
- Képesek megjegyezni, majd önállóan felidézni legalább 10 dalt.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja: A gyermekek önkifejezésének, esztétikai érzékének kialakítása, fejlesztése.

A gyerekek tér – forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük a kép iránti nyitottságuk alakítása.

A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően a képi, plasztikai képességük, a színeképzetük, a komponáló térbeli tájékozódó képességük alakítása, fejlesztése.

Feladat:

- A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Igény kialakítása az alkotásra a kreatív önkifejezésre a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, az ábrázolás anyagaival, a rajzolás, mintázás, kézimunkázás különböző technikai eljárásaival néhány műalkotással, népművészeti tárggyal.
- A gyermekek kifejező komponáló tevékenységének fejlesztése, gazdagítása.

Óvodakezdés után a gyermekek megismerkednek a legegyszerűbb anyagokkal, eszközökkel, technikákkal. Örömmel firkálnak, tapasztalatokat szereznek festésről, mintázásról, építésről.

Később díszítenek, kézimunkáznak, barkácsolnak emlékezet és megfigyelés után felismerhető formákat hoznak létre.

A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, anyagba, homokba karcolással, nyomattal.

Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. A gyermekeknek legyen biztosítva az agyagozás.

Jeljen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc- és rost tollakat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához.

5-6-7 éves korra elképzelés után is ábrázolnak. Törekszenek a részlet gazdag ábrázolásra, eszközhasználatuk egyre biztosabb. Mondanivalójukat az ábrázolás eszközeivel is kifejezik. Térbeli tájékozódó képességük fejlődik.

A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához.

Az óvónő segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. Vonják be szüleiket az óvoda szépítésében. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze pl. búvóhelyeket, (mobil színpadot stb.).

Az óvodáskor végére:

- Képesek tárgyakat, személyeket, történéseket felismerhetően ábrázolni, egyéni módon megjeleníteni.
- Örülnek az egyéni és közös alkotásoknak.
- Szívesen készítenek ajándéktárgyakat.
- Rácsodálkoznak környezetük esztétikus elemeire.

5. Mozgás

Tevékenység célja a gyermekek természetes mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, pszichomotoros készségek és képességek kialakítása, formálása. .

Feladat:

- Az óvodai nevelés minden napján szervezett vagy spontán mozgáslehetőség egészségfejlesztő testmozgás biztosítása.
- A mozgásfejlesztés anyagának a gyermekek teherbíró képességéhez mért összeállítása.
- A kondicionális képességek fejlesztése, segítése a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulását, erősítse a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.
- A különböző mozgásformák, mozgásos játékok segítsék a testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség), a téri tájékozódás, helyzetfelismerés, döntés, akarati tulajdonságok fejlődését.
- Mozgáskultúra fejlesztés, egyéni fejlesztés, egyéni szükségletek figyelembe vétele.
- A tornának, játékos mozgásnak minden nap lehetőséget kell biztosítani a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatásának érdekében.
- Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására a szabad levegő kihasználására.

Mozgásfejlesztés alkalmai:

Szervezett mozgás.

Mozgásos játék természetben, udvaron.

Mozgásos tevékenység, tánc, énekes játék.

A mozgás történhet szervezeten, spontán teremben, szabad levegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül.

Az óvodába kerülő gyermekeknél a mozgásos (utánzó) játékok megkedveltetésével kezdjük a mozgásfejlesztést. Kezdetben a nagymozgások, majd fokozatosan mozgáskombinációk, kézi szerek alkalmazásával segítjük a testséma, állóképesség,

ügyesség fejlesztését. Az óvónő minden mozgást bemutat, és magyarázattal kíséri. Játsszanak a gyermekek ugrásgyakorlatokat, ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labda leütés-elkapás stb.). A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is (pl. csúszások, kúszások, mászások). A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban (gurulás a test hossz tengelye körül). A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot.

Törekszünk a kézi szerek változatos használatára. 4-5 éves gyermekeknél a testséma és állóképesség fejlesztése kiemelt feladat. Mozcásos gyakorlatokkal megpróbáljuk megelőzni a rendellenes tartást, s a lábholtozat rendellenességeit. Kiemelten fontosak a labdákkal végzett gyakorlatok. Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futásgyakorlatok, ugrásgyakorlatok. Dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, harántterpeszállásból. Minél gyakrabban játszanak labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetben gurítani. Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat (pl. csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken). A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézen-állás előgyakorlata "a csikórugdalozás". Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása.

6-7 éves gyermekek esetén a térpercepció, a jobb és bal fogalmának erősítése, az egyensúlyérzék, az állóképesség, az erő, ügyesség, gyorsaság a harmonikus összerendezett mozgás fejlesztése a cél.

A Különböző típusú futásgyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyermekek. Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást. Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas- és távolugrásokat. Játsszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak egykezes, kétkezes, alsó és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett. A gyermekek játsszanak labdagyakorlatokat. Vezessék a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni. Végezzenek támaszgyakorlatokat (pl. pók, rákjáras, talicskázás). Ismételjék az óvodában tanult talajtorna elemeket:

gurulóátfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállást. Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve. Legyen az óvodában a szülőkkel együtt minél több sportprogram.

Az óvodáskor végére:

- A gyerekek szívesen, örömmel mozognak.
- Képesek harmonikus, összerendezett mozgásra.
- A gyerekeknél kialakulnak a nagymozgások, a finommotorika, az egyensúlyérzék.
- Mozgásos játékok közben is betartják a szabályokat.
- Ismerik a téri irányokat, a jobb és baloldal fogalmát.
- Kézdominanciájuk kialakult.
- Eszközhasználatuk biztos, önálló.

6. A külső világ tevékeny megismerése

Tevékenység célja: A szűkebb és tágabb környezet megismerése során a gyermekeknek pozitív viszonya alakuljon ki az természeti-emberi-tárgyi környezethez. Szerezzen ismereteket ezek formai, mennyiségi, téri viszonyairól, ezek védelméről, ezek védelméről, az értékek megőrzéséről.

Feladat:

- Olyan tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, melyek a környezetben való a gyermekek életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A gyerekek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességeinek fejlesztése.
- A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás formálás alapozása, alakítása.
- Megismerni a szülőföld az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét is.
- idő, hely, eszköz biztosítása a gyermekeknek a környezet tevékeny megismeréséhez, a spontán és szervezett tapasztalatszerzéshez, a környezetkultúra biztonságos életvitel szokásainak kialakításához.

- A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalat – ismeretszerzés során.

Óvodába kerülés után a gyermekek megismerik csoportjukat, az óvoda helyiségeit, az óvoda dolgozóit.

Megismerik a család fogalmának tartalmát, a testrészeket, azok ápolását.

Megfigyelik az évszakok változását, s közben tapasztalás alapján a környezetünkben élő, növényeket, állatokat. Később bővül ismeretük az évszakok változásairól. Tudnak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Összefüggéseket keresnek az időjárás és az emberek tevékenységei között. Terméseket gyűjtenek, s azokat hasznosítják az óvónő segítségével. Rügyeztetést, magvak csiráztatását, hajtást végeznek.

Megismerkednek többféle zöldséggel, gyümölccsel ház- és vadállatokkal, madarakkal, rovarokkal. Tapasztalatokat szereznek a környezetalakításról, a felnőttek munkájáról, különféle anyagokról. Ellátogatnak színházba, moziba, múzeumba, iskolába, vasútállomásra. A környezethez kapcsolódó jeles napokat, ünnepeket felhasználva, azokat ünnepelve segítjük a pozitív érzelmi viszony alakítását a hagyományok, szokások átörökítését a kulturális értékek szeretetét, védelmét. Az ünnepek előkészületeibe, lebonyolításába a szülőket is igyekszünk bevonni.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb környezet formai mennyiségi téri viszonyairól.

Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, fejlődik tér, sík és mennyiségszemlélete, alakul ítélőképessége. A gyermekek mindennapjaiban a különböző tevékenységek során (gondozás, játék, környezet, ábrázolás, ének, mese) adódó lehetőségeket kihasználva naponta szerezzenek a gyermekek közvetlen tapasztalatokat környezetükről.

Az óvodáskor végére

- Gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.

- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismeri a környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat megtudják számlálni legalább 10-ig. össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat
- Használják és értik a névutókat.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenység fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek, mely a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. Célunk a munka jellegű tevékenységeken keresztül olyan készségek, tulajdonságok alakítása, melyek segítik a szocializálódást, az érzelmi és akarati tulajdonságok fejlődését, a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség és a céltudatosítás alakítását..

Feladat:

- Az óvónő teremtsen meg a gyermekek életkorának megfelelő munkalehetőségeket.
- Tanítsa meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére.
- Az együttesen, vagy egyénileg végzett munka önmagukért, vagy csoporttársaikért legyen örömteli, szívesen végzett aktív tevékenység, segítse a közösségi kapcsolatok alakítását, a kötelességtudat, a saját és mások munkájának elismerését.
- Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, s a gyermekek elsősorban önmagukért és a közösségért végzik.
- Az óvónő minden munkafajtánál mutassa meg az eszközök használatát a munkafázisok sorrendjét.
- Az óvónő értékelése legyen buzdító, konkrét, reális, hogy a gyermekek át tudják élni a munka által okozott örömet érezzék a célért vállalt erőfeszítés szépségét nehézségét.

- Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést a gyermekkel való együttműködést igényel.

Munkafajták:

- önkiszolgálás,
- saját személye körüli munka elvégzése:
  - testápolás,
  - öltözködés,
  - terítés.
- Közösségért végzett munka:
  - Naposság.
  - Környezet rendben tartása.
  - Teremrendezés.
  - Udvaron végzett munka.
  - Növény, állatgondozás.
  - Egyéni megbízatások teljesítése.

3-4 évesek vegyenek részt növények gondozásában, segítsenek a termések, falevelek gyűjtésében, növények locsolásában. A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségi szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) E program megerősíti a naposi munka fontosságát, amit az étkezési feladatok elvégzéséhez ajánl. Az óvónő és a dajka közös megállapodás alapján gondolja végig a naposi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát. Alkalmoszerű ismétlődő munka a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munka jellegű tevékenységeket a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével.

Az 5-6-7 éves óvodások önállóan végzik a naposi munkát. Közösén eldöntik a tevékenységek megosztását. Ízlésesen, esztétikusan tálalják fel az étkeket. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. Felsőprik a morzsákat. A munkavégzéshez pozitív viszonyuk alakuljon ki.

Az óvodáskor végére:

- Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket.
- Munkavégzés során képesek az együttműködésre.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Szívesen közreműködnek a növények, állatok gondozásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenység célja az óvodás gyermekek ismereteire, tapasztalataira építő komplex fejlesztése, a tevékenységek által ismereteik gazdagítása, képességeik fejlesztése., tapasztalataik bővítése, rendezése. Óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység. A gyermekek teljes személyiségfejlődését segíti. A tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem a nap folyamán adódó minden természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által szervezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Óvodában a gyermekek spontán önkéntelen módon tanulnak, ezért a gyermekek megismerési vágyára érzelmi beállítottságára, cselekvő aktivitására, a kötetlen sok érzékszervét foglalkoztató a tapasztalás, felfedezés lehetőségeinek biztosítására, kreativitására kell építeni a tanulás folyamatában.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játék során szerzett tapasztalat,
- játékos tevékenységen, cselekvésen keresztül szerzett ismeret,
- a gyermeki kérdésekre adott válasz,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés során szerzett ismeret,
- problémahelyzetek megoldása során,
- szimulált környezetben.

Feladat:

- A felfedezés, az ismeret és tapasztalatszerzés lehetőségeinek megteremtése a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire építve.
- Egyénre szabott pozitív értékelésű tanulásirányítás utánozható, modellértékű mintaadás. A spontán adódó helyzetek kihasználása.
- A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Az óvónő alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simítást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, egyénileg, a csoport és a szülők előtt egyaránt. Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy ne kerüljön sor az óvodában tárgyi jutalmazásra. (Kerülje a képek, pontok osztogatását).
- A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás szervezeti és időkereteit, tevékenységi formát az óvodapedagógusok a heti rendnek, napirendnek megfelelően tervezik.

Az óvodáskor végére:

- Képesek a felvetett problémák megoldására manuálisan és verbálisan is.
- Érdeklődőek, szívesen kérdeznek.
- A már megszerzett ismereteket tudják alkalmazni a gyakorlatban.
- Elfogadják a feladathelyzetet, megértik és meg tudják oldani a feladatokat.

4. 6. Tagintézmények speciális tevékenységei

Barackvirág Tagintézmény

A hagyományörzésnek helye van az óvodai nevelőmunkában. A népi kultúra hagyományozódásába természetes módon belenőnek a gyerekek. A néphagyományörzés és tájhagyományok tiszteletével a népi kismesterségek, népszokások életkor specifikus megismertetésével legfőbb nevelési célunk az, hogy gyermekeink befogadóbbak, érzékenyek legyenek a szépre, értékeinkre, nemzeti kultúránkra. A naptári évhez fűződő népszokások ápolása hangulatosabbá, élmény telibbé teszi a jeles napok várását, az ünnepeket. Javarészt a tevékenységekben jelenik meg a hagyományörzés a gyerekek életkorának megfelelően, ennek nyomán a gyermekmunkákban, az óvoda hangulatában.

Cél:

A néphagyományok megismertetése, átörökítése, az ünnepek közösségformáló, megtartó hatásának erősítése, a gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése.

Feladat:

- Bővítsük ismereteinket a népi hagyományok eredetéről, lényegéről, a hiedelemvilág jelképeiről.
- Tudatosan fejlesszük jártasságainkat a népi kézművesség, hagyományörző tevékenység területén (pl. nemezélés, szövés, batikolás, gyöngyfüzés, hímzés. fazekasság, bőrművesség, kosárfonás, gyertyaöntés).
- A hagyományörző tevékenység kerüljön felszínre a gyermekek tevékenységében, játékában.
- Az anyag kiválasztásánál vegyük figyelembe gyermekeink életkorát, lakóhelyünk jellegzetességeit, a tájegységhez kötődő hagyományokat, értékeket.
- Óvodai nevelőmunkánkba építsük be a hagyományörzés jellegzetes feladatait, a népi folklór elemeit nevelési területenként (vers, mese, dramatikus játék, zenei nevelés, vizuális nevelés, néptánc, a környezet megismertetése, mozgás, torna).
- Tegyük lehetővé számukra a napi nevelőmunkában az élmények felidézését, tevékenység formájában való újraélését.

- Kutassuk fel lakóhelyünkön a népi kismesterségek lehetséges formáit. Juttassuk élményhez gyermekeinket a tevékenységek megfigyelésével, megismertetésével.
- Biztosítsuk az eszközöket a hagyományörző munkához (szövőkeretek, fonalak, gyapjú, rafia, gyöngyök, kartonok, papírok, agyag, fűzfavessző, íróka, tojásfesték, viasz, vászon, stb.).

Kézművesség, kismesterségek

- A nép kismesterségek megfigyelése, megismerése lakóhelyünkön és a közeli településeken folyamatos tevékenységünk. Gyertyaöntő, fazekas, szövő, faragó, pék, stb. munkájának élményszerű megfigyelése középső, nagycsoportos gyermekekkel. A megfigyelt tevékenységeket átélt élményeket felidézzük a játékban és egyéb gyermeki tevékenységekben. Ismerik a nemezelés, szövés, tojásfestés, gyöngyfűzés, bőrfűzés technikájával.
- Különböző termékek gyűjtögetése folyamatosan, belőlük különféle eszközök, játékok készítése az óvónő segítségével. Természetes anyagok felhasználására, beszerzésére törekedünk, ezzel is formáljuk környezetünkhöz, gyermekeink ízlését.
- Népmesék, népi mondókák, népdalok igényes válogatása, tanítása az esztétikai nevelés során. Régi, érdekes hangszerek megismerése, régi használati tárgyak (pl. rokka) gyűjtése csoportonként a népi kismesterségek foglalkozásokat külön tevékenységként is alkalmazzuk.
- A gyermek néptánc folyamatoságát évenként figyelemmel kísérjük, segítjük. Középsősök és nagycsoportosok közül szervezzük a táncos csoportokat. Saját ruhatárat készítünk népi táncosaink számára. Rugalmas szervezéssel biztosítjuk a helyet a táncos foglalkozások számára. A foglalkozásokon a gyermekek mozgása fokozatosan összerendeződik, tökéletesednek a tánclépések, a mozdulatok. Egyre inkább nő a céltudatos mozgásképeség, mozgáskoordináció. A közös éneklés, a dallam érzelmileg megnyugtatja a gyermekeket, az ismétlődő mozgás oldja a feszültséget. A közös együttmozgás által fejlődik a társas kapcsolat, ez együttmozgás igénye. Amikor elkészülnek egy ünnepkör anyagával, bemutatkoznak a szülők előtt is. Motiváló számukra a szép, esztétikus népi viselet, öltözet. A táncosnak fegyelmező ereje személyiségfejlesztő hatása van, ugyanakkor sikerélményt is biztosít a gyermekek számára.

Kertvárosi Óvoda

Óvodánk kiemelt célja és feladata a szűkebb és tágabb természeti, társadalmi környezet megismertetésére, szeretetére, védelmére óvására nevelés.

Természeti, társadalmi környezetünk lehetővé teszi, hogy az állat és növényvilágot, a dolgokat, jelenségeket élményszerűen, természetes állapotukban, eredeti környezetükben tevékenyen tapasztalhassák meg a gyerekek. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekek kíváncsiságának tevékenykedtető kielégítésére spontán és szervezett megfigyelések során. Ezek a tapasztalatok nélkülözhetetlenek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, az őket körülvevő világban.

Alakul a gyermekek társas magatartása, pozitív viszonyulása, a tárgyi és emberi környezethez. Rácsodálkozással érzékelik a szépet, megtanulják a környezet óvását és védelmét.

2009-ben a magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettől elnyertük a feltételek teljesítésével a Madárbarát Óvoda címet. Az Óvoda alkalmazotti közössége elkötelezett híve a madárvédelemnek. Ez irányú tevékenységünkben a gyermekek aktív segítők.

2010 januárjában pályázatot nyújtottunk be a „Zöld Óvoda” cím elnyerésére. A környezeti nevelés szoros kapcsolatban van más nevelési területekkel/ pl.: zene, matematika, irodalom, vizuális nevelés/ Melyek lehetőséget adnak az élmények komplexebb, több szempontú felidézésére, elmélyítésére. Az egészség megőrzése, óvása és a testi fejlődés szempontjából nagy szerepe van a szabadban a friss levegőn való mindennapos mozgásnak. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.

Általános célok:

- A gyermekek aktívan, érdeklődve vegyenek részt a külső világ megismerésében.
- Szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen és tágabb környezetünk formai, mennyiségi és téri viszonyairól.
- A valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz.
- Tanulják meg a természet a madarak védelmét az értékek megőrzését.

- Életkoruknak megfelelően, tevékenyen szerezzenek tapasztalatokat a környező világról.

Kiemelt feladataink:

- Alapozzuk meg és erősítsük a gyermekekben a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét.
- Tapasztalják meg az évszakok a természet változásait az udvarunkon, a kertvárosban és a tóparton található állat és növényvilágban.
- Figyeljék és szerezzenek tapasztalatot az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- Az állatok napját kiemelt ünnepként kezeljük.
- A kiscsoportosok a környékünkön élő szülők nagyszülők által tartott háziállatokat látogatásaink alkalmával saját élőhelyükön figyelhetik meg.
- A középső csoportosokkal Salföldre teszünk kirándulást, míg a nagycsoportosok a Veszprémi Állatkertet látogatják meg, ismereteiket bővítve más vidéken élő állatok megfigyelésével is.
- Szerezzenek tapasztalatot a növények és állatok gondozásában /különböző magvak és termések gyűjtése, hajtás, csíráztatás, virágok locsolása, kerti ágyások kialakítása, magvak ültetése, kikelt növények gondozása/.
- Segítenek a lehullott levelek összegyűjtésében, komposztálóban való elhelyezésében. Használják a kerti szerszámokat/ ásó, kapa, lapát, talicska, seprű, lombseprű, locsolókanna/.
- Természetsarkok folyamatos gazdagítása, változtatása az évszakoknak megfelelően.
- Gyönyörködjenek a madáretetőinket látogató madarak szépségében, sokszínűségében. Gondoskodjanak róluk, etetésük, itatásuk váljon természetessé számukra. Ismerjék fel, nevezzék meg a leggyakrabban látott madarakat.
- Az óvodáskor végére ismerjék meg a gyerekek az udvarunkon található fák, bokrok, növények, rovarok nevét.
- Az ember és a természet kapcsolatának fontosságára, a környezetszennyezés romboló hatására is felhívjuk figyelmüket.
- A környezetvédelem váljék nevelésünk részévé, épüljön be mindennapjainkba.
- Ügyeljenek a tiszta környezetre, séták, kirándulások alkalmával ne szemeteljenek, ne hangoskodjanak, ne törjék le az ágakat, a védett virágokat ne szedjék le.

- Szerezzenek tapasztalatot a szelektív hulladékgyűjtésről, az újrahasznosítás lehetőségeiről/ komposztálás, papírhulladékból barkácsolás/.
- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést séták alkalmával. Figyeljék meg az egyes járműveket a közlekedésben.
- Szerezzenek tapasztalatot járműveken való utazásról /autóbusz, vonat, hajó stb./ sajátítsák el a itt megfelelő viselkedés szabályait.
- Lehetőségeikhez mérten minél több kisgyerek érkezen kerékpárral, rollerrel az óvodába.
- Ismerjék fel környezetükben a növények, állatok, tárgyak színeit.
- Figyeljék meg az évszakok jellegzetes színváltozásait. Tegyenek különbséget sötétebb-világosabb árnyalatok között.
- Tevékenyen vegyenek részt környezetük formálásában, a csoportszobában, az udvaron, a kertben.
- A víz világnapján látogatást teszünk a Tavas-barlangba, a tópartra, nyár elei jó időben, pedig a Balaton partra.
- Figyeljék meg a természetes vizek szépségét, növény és állatvilágát.
- Szerezzenek tapasztalatokat játékos tevékenységek során a víz tulajdonságairól, halmazállapotának változásairól, felhasználásának sokféleségéről/ tisztálkodás, gyümölcsök-zöldségek tisztítása, öntözés folyamán takarékos vízhasználat/.
- Élvezzék nyári melegben a víz hűtő hatását.
- Kerüljön felszínre, hogy az egészség érték, megőrzése mindannyiunk érdeke, /fogmosás naponta ebéd után az óvodában is, rendszeres gyümölcs, zöldség fogyasztás./
- A naponkénti levegőzéssel arra szoktatjuk őket, hogy válják igényükké a szabad levegőn való aktív tevékenység, mozgás.
- Az óvodáskor végére valamennyi kisgyerek tudja, hol helyezkednek el Tapolca fontosabb intézményei.
- Ismerjenek néhány képzőművészeti alkotást városunk szülöttjétől: Marton Lászlótól
- Hagyománnyá kívánunk tenni minden tavasszal egy óvodaszintű egész napos kirándulást.

Szivárvány Tagintézmény

A mozgás, fogantatásunktól kezdve végigkíséri életünket. Létfontosságú, mert általa fejlődik személyiségünk, fizikumunk, testünk – lelkünk. Mindennek alapja az egészséges életmódra nevelés az egészséges környezet feltételeinek megteremtése, az egészség védelme és megóvása.

A tudatos mozgásfejlesztés elősegíti a gyermekek természetes mozgását: a járást, a futást, támaszt, függést, egyensúlyozást, ugrást, dobást, sokszínű, változatos játékokat. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodó képességet. Előkészíti a vizuális, a matematikai, a zenei és a környezet megismerésére nevelés fontos, kapcsolódó feladatait. Hatására a gyermekekben fontos egyéni és a közösségi élethez szükséges tulajdonságok alakulnak, erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezetség, a kitartás, egymás segítése, együttműködés stb. Speciális hatása van mindazokra a gyermekekre, akik fejlődésük valamilyen területén kisebb – nagyobb elmaradással bajlódhatnak.

A gyermekek környezetét elsősorban a család és az óvoda képviseli. Ezért játszik meghatározó szerepet az azonos követelményrendszer otthon és az óvodában egyaránt. Az óvoda a gyermekek otthoni szokásrendszerét megismeri, arra alapoz.

Mozgásfejlesztéssel kapcsolatos céljainkat, feladatainkat ennek alapján határoztuk meg.

Célja:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladatok:

- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása. Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához. Az óvoda

legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek szinte egész napjukat kint tölthetik.

- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítése érdekében. Szabad mozgás biztosítása a délelőtti és délutáni udvari játék és séták során. Szabadban szervezett mozgásos tevékenységek, énekes játékok, gyermektánc keretében. Irányított mozgásos játékok szervezése mindhárom korosztály számára heti egy alkalommal 35 – 40 perc.
- A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit az óvónő mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezze.
- Hetente legalább egyszer „zenés, mozgás percek” megszervezése.
- Edzési lehetőségek kihasználása, megkeresése minden évszaknak megfelelően: télen szánkózás, csúszkálás, nyáron vízhez szoktatás, pancsolás. A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek.
- Eltérő, megkésett mozgásfejlődések felismerése, jelzése a szülők felé, megfelelő szakemberhez való irányítás.
- Mozdulás programok szervezése, melyek hozzájárulnak az óvoda – család kapcsolatának szorosabbá fűzéséhez (Szivárvány kupa, sport délelőtt).
- Udvari játékok, tornatermi eszközök rendszeres használata, kézi szerek választékának bővítése.
- Városi, sporttal kapcsolatos rendezvényeken való aktív részvétel.
- 3 – 6 – 7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása és gyűjtése.
- Az óvónő a 3 – 4 éves gyermekeknél a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására, a gyermekek játszanak minél több egyensúlyozós játékot. Az óvónő a különböző típusú mozgásos játékhöz alkalmazzon többféle kézi-szert. Késztesse a gyermekeket elvárható erőfejtésre. Mutasson mintát és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását.
- 4 – 5 éves gyermekeknél még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly, de az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futásgyakorlatok, ugrásgyakorlatok, dobásgyakorlatok. Gyakorolják a gyermekek a támaszgyakorlatokat, a mozgásos tevékenység anyagában jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézen-állás előgyakorlata, a csikórugdálózás.

- Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem – kéz, szem – láb, koordináció differenciálódása. Az óvónő tervezzen lábboltozat erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat.
- 5 – 6 éves gyermekeknél kapjon hangsúlyt az észlelés, az alaklátás, formaállandóság mozgás közben fejlesztése. A finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. A gyermekek az ismert mozgáselemeket játékos formában szívesen ismételik, a mozgásos tevékenységekhez bátran használjanak különféle kézi szereket. A gyermekek gyakorolják a különböző típusú futásgyakorlatokat, sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben. Végezzenek ugrásgyakorlatokat, gyakorolják a magas- és távolugrásokat. Szívesen játszanak labdagyakorlatokat, képesek legyenek vezetni a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékban.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, esztétikusan végezni gimnasztikai gyakorlatokat.
- Szeretnek futni, képesek 50 – 100 métert kocogni.
- Tudnak helyesen labdát vezetni.

Hársfa Tagintézmény

Tagintézményünk specialitása: „Minden gyermeknek joga van vele született képességeinek kifejlesztésére. A testnevelésnek, játékos mozgásnak, az egészségtudatos nevelésnek mindenekelőtt az a feladata, hogy ennek a fejlődésnek az útjából minden akadályt elhárítson.” (Seyffarth)

Tagintézményünk három óvodai csoporttal működik. Nevelési Programunkban kiemelt szerepet szánunk a mozgásfejlesztésnek, az egészséges életmód szokásainak, az egészség védelmének, megóvásának, az egészséges életforma igényeinek kialakítására, megalapozására.

A mozgás a gyermek természetes reakciója, aktivitása. Fejleszti motoros képességeit, kedvező hatással van az idegrendszerre, fejlődik a gyermek értelmi, szociális képessége. Az egészséges életmód, a helyes táplálkozás, a mozgás megalapozása nagyon sok területet felölelő munka.

Az óvodai egészségnevelés háttere és kiegészítője a család, hisz a gyermekek számára a szülők jelentik az elsődleges modellt. Célunk és feladatunk, hogy ebbe az egészségnevelő munkába mind nagyobb számban és hatékonysággal vonjuk be a családokat.

Intézményünk eddigi tevékenysége során is igyekeztünk olyan játékos programokat, rendezvényeket szervezni a gyermekek - és lehetőség szerint – szüleik számára, melyek elősegítik a rendszeres sporttevékenységre nevelést, az alapvető egészségvédő szokások megalapozását (egészségnapok, kirándulások, előadások szervezése, stb.).

Az óvodai nevelés során az egészséges életmód alakítása számunkra azt jelenti, hogy kialakul a gyermek igénye a személyi és környezeti higiéniára, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra, az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére. A prevenció minden módjára nagy figyelmet fordítunk.

Óvodánkban az egészséges életmódra nevelésnek alapozó szerepe van és a gyermekek egész életére kihatnak a 3-7 éves korban szerzett tapasztalatok, ismeretek. Ezért nagyon igyekszünk odafigyelni a gyermekek étkeztetésére, a mindennapi nyers zöldség és gyümölcsfogyasztásra, a helyes táplálkozási szokások kialakítására. Mivel az egészséges életmód megalapozásának szerves része a mozgás, ezért változatos mozgásformákat biztosítunk a hozzánk járó gyermekeknek és igyekszünk a lehető legtöbb időt a szabadban tölteni.

Az egészségnevelés valójában óvodai életünk minden mozzanatában jelen van, a nevelési folyamat egészét áthatja.

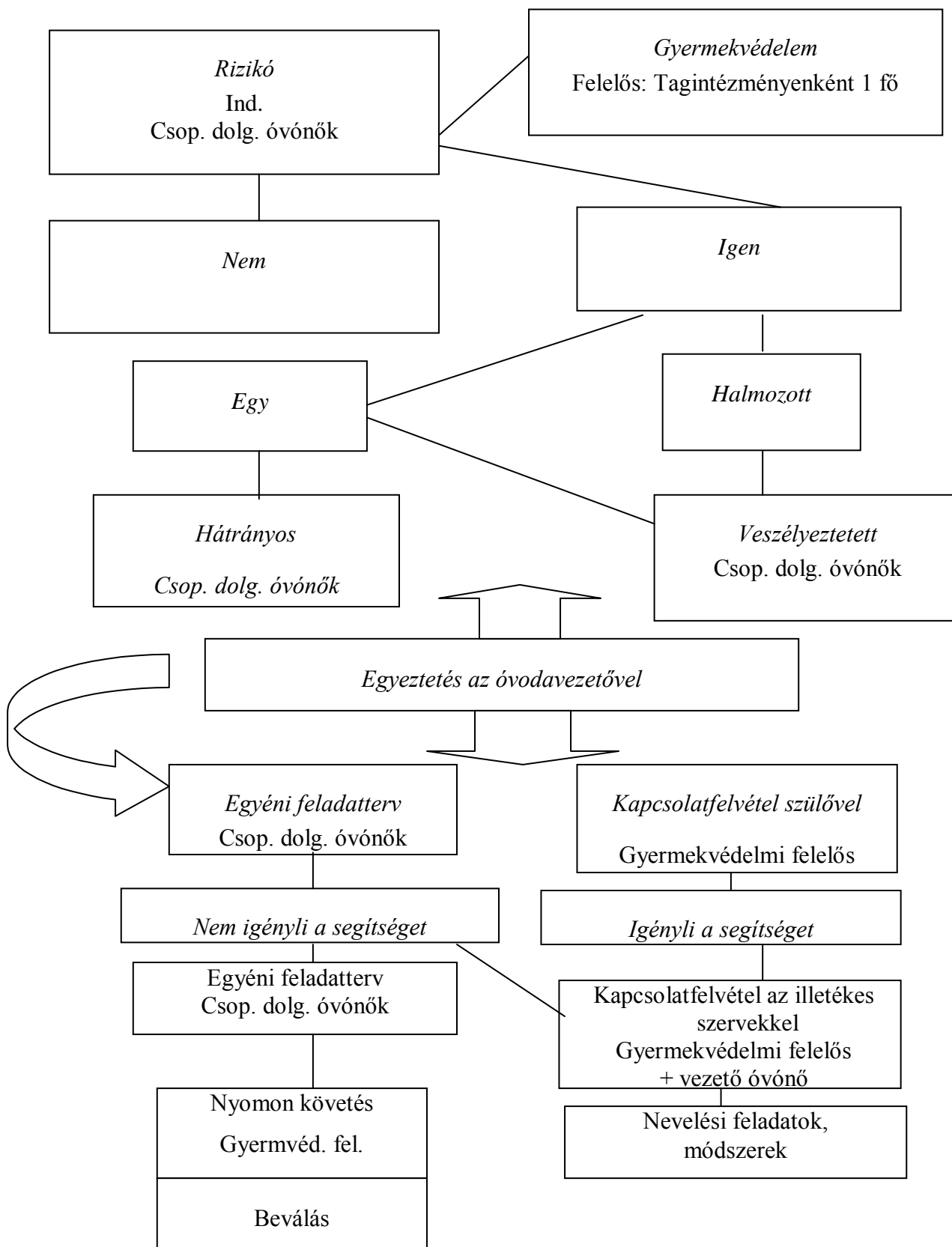
Valljuk, hogy testben és lélekben egészséges, boldog, kiegyensúlyozott gyermek az, aki harmóniában van környezetével és önmagával.

A gyermekek harmonikus fejlődésének elősegítése az egészséges életmód szokásainak megismertetése és megalapozása a mentálhigiénés, szociális és testi nevelés eszközeivel óvodai nevelésünk egyik legfontosabb pillére. A gondozási, prevenció és korrekciós tevékenység ellátása a családokkal való szoros együttműködésben valósul meg, Az egészségnevelés fő feladata a gyermekek egészségben való megtartása, szervezetük edzése, egészségkultúrájuk színvonalának emelése.

Feladataink:

- Egészséget károsító magatartásformák visszaszorítása.
- Egészségfejlesztő testmozgás mindennapossá tétele, elegendő mozgáslehetőség, rendszeres testedzés biztosítása, sportnapok, túrák szervezése.
- Zenés „mozgásos percek” szervezése.
- Az élet és testi épség védelme, biztonságos és balesetmentes környezet kialakítása.
- Az egészség védelme, fejlesztése: táncházak, zöldség és gyümölcsnapok szervezése (szülők bevonásával), új ízek kóstolása.
- Egészségnevelés szemléletformálása: gyógynövények, gyógyteák, ezek gyógyító hatásának megismertetése a gyermekekkel.
- Új módszerek alkalmazása: gyermekjóga, tartásjavító torna szervezése.
- Kapcsolattartás a gyermekorvossal, fogorvossal, védőnővel: szűrővizsgálatokon részvétel.
- Helyes, életkornak megfelelő életritmus kialakítása a megfelelő nappirenddel.
- A mindennapos pihenést, megnyugvást jelentő alvásidő biztosítása.
- Személyi higiéné megalapozása, példaadás, pozitív értékek megmutatása.
- Városi sportrendezvényeken való aktív részvétel.
- Rendszeres kapcsolattartás a családokkal, az egészségnevelésben való együttműködés érdekében.

Folyamatábra a gyermekvédelmi munkáról

A gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményhálózat:

Veszprém megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat

(Veszprém, Kossuth Lajos u. 10. titkárság telefon: 88/423-463)

Feladatai:

- Javaslat a gyermekek gondozási helyének meghatározásához.
- Javaslat a gondozási hely megváltoztatásához.
- Ideiglenes elhelyezési feladatot ellátók kijelölése.
- A nevelőszülői hálózat működtetése.
- Az örökbefogadás előkészítése.
- Családgondozás, utógondozás.
- Szakmai segítség, ellenőrzés és tájékoztatás.

Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet

(Tapolca, Kazinczy tér 5. tel: 414-485)

Vezető: Horváthné Németh Edit

Gyermekjóléti Szolgálat

(Tapolca, Hősök tere 15. tel: 322-977)

vezető: Sikos Rita

TAPOLAI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

Önkormányzati és Igazgatási Iroda

Általános Igazgatási Csoport

Szociális segélyezés, családok segítése

Tapolca, Hősök tere 15.

Tel: 87/511-153

Vezető: Pápainé dr.Németh Mária Anita

Tapolcai Kertvárosi Óvoda Barackvirág Tagintézménye

Gyermekvédelmi felelőse:

Hartáné Varga Lilla

(Tapolca, Kazinczy tér 2. tel: 411-532)

Gyermekorvosa: dr. Dorner Mária

(Tapolca, Berzsényi D. u. 7. tel: 413-808)

Védőnője: Part Veronika

Tapolca, Kazinczy tér 1. Tel.: 87/510-317

Tapolcai Kertvárosi Óvoda

Gyermekvédelmi felelőse:

Orbánné Hegyi Noémi

(Tapolca, Darányi I. u. 4. Tel.: 321-303)

Gyermekorvosa: dr. Dorner Mária

(Tapolca, Berzsényi D. u. 7. tel: 413-808)

Védőnője: Lenner Lászlóné Tel.: 06/20 512-2783

Tapolcai Kertvárosi Óvoda Hársfa Tagintézménye

Gyermekvédelmi felelőse:

Novák Zoltánné

(Tapolca, Alkotmány u. 9. Tel.: 322-613)

Gyermekorvosa: Dr. Sövényházi Ilona Tel.: 510-723

Védőnője: Szabóné Ferencz Anita Tel.: 411-739

Tapolcai Kertvárosi Óvoda Szivárvány Tagintézménye

Gyermekvédelmi felelőse:

Bolla Lászlóné

(Tapolca, Dobó tér 5. Tel.: 510-908)

Gyermekorvosa: Dr. Sövényházi Ilona Tel.: 510-723

Védőnője: Szabóné Ferencz Anita Tel.: 06/20 512-2783

5. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A gyermekek többsége, az óvodáskor végére (6-7 év) eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdés feltételei: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike szükséges a sikeres iskolai munkához.

Testi érettség

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testaranyai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró.

Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes.

Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki érettség

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.).

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevet, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni;
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus, testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

6. A PEDAGÓGIAI PROGRAM HATÁLYOSSÁGI, TÖRVÉNYESSÉGI ÉS LEGITIMITÁSI ZÁRADÉKA

Pedagógiai Program érvényessége, vizsgálata, módosítása

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján határozatlan időre szól.

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelőtestület felkéri a szülői közösséget, hogy a pedagógiai programban leírtak megvalósulását legalább 4 évente véleményezze.

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az óvoda vezetője,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- szakmai munkaközösség,
- a jogszabályi előírás.

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

A módosított pedagógiai programot, a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1. napjától kell bevezetni

Legitimációs záradék

1. Elfogadta:

dátum: 2014.08.27.

(A programot a nevelőtestület fogadja el)

2. Jóváhagyta: Horváth Zoltánné
óvodavezető

dátum:2014.08.27.

Intézmények szolgáltatási színvonalának növelése, szervezettefejlesztés

TÁMOP 3.1.11-12/2-2012-0094sz. „Tapolcai Óvodák fejlesztése” – Óvodafejlesztési konstrukció

ÚJSZERŰ NEVELÉSI ELJÁRÁSOK, FEJLESZTÉSEK, MODERN PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK, AMELYEK BEVEZETÉSRE, ALKALMAZÁSRA KERÜLNEK

Csoportnapló

A megvalósítandó tevékenységeket heti tervben rögzítjük, mellette megjelenik új elemként a reflexió, észrevételek a terv megvalósulása kapcsán.

A csoportnapló tartalmazza: a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban, (20/ 2012. EMMI rendelet 91.§ (3) e)

Természetesen rugalmasan, az élethez igazodva kezeljük a heti terv megvalósítását.

A gyermekek személyiségfejlődésének nyomon követése

Módszerek, eszközök megismerése, alkalmazása, továbbfejlesztése, illetve ezek alapján a saját intézményben alkalmazandó eljárások, módszerek rendszerének át-, illetve kialakítása.

A Szakmai munkaközösség és Minőségirányítási munkaközösség a gyermekek fejlődésének nyomon követésének hatékonysága érdekében 2014-től a DIFER programcsomag mérőeszközeit használja fel.

A gyermekek fejlődésének nyomon követhetőségéről szerzett korábbi tapasztalatainkat átgondolva vezetjük be a DIFER játékgyűjtemény alkalmazását, hogy minél jobban segítsen bennünket a gyermekek megismerésében. Jól feltérképezhető legyen, miben kell még fejlődniük, és ebben hogy tudjuk őket segíteni.

Egyénre szabott/differenciált fejlesztési módszerek, amelyek bevezetésre, alkalmazásra kerülnek

Az egyénre szabott, differenciált fejlesztési módszereket az óvodai élet minden területén alkalmazzuk. Áthatja a nevelést, a tevékenységben magvalósuló tanulást, a játékot.

Az óvodafejlesztési pályázat keretében megvalósult továbbképzések még inkább segítenek a módszerek elmélyítésében, nevelő és pedagógiai munkánk hatékonyabbá tételében ezen a területen. A továbbképzések tapasztalatait a kolléganők átadták, nevelés nélküli nap keretében.

Az integrált neveléshez szükséges feltételrendszer új elemei

Intézményünkben tíz éve folyik integrált nevelés. A tárgyi és személyi feltételek biztosítottak. Pedagógia Programunk Inkluzív, integrált nevelés fejezete tartalmazza az integrált neveléssel kapcsolatos elveinket, az óvodapedagógus feladatait, a befogadás folyamatát, a fejlesztést. A kapcsolódó továbbképzéseken való részvétel tovább segíti munkánkat.

Az óvoda-iskola átmenetet támogató diagnosztikai módszerek, amelyek

bevezetésre, alkalmazásra kerülnek; továbbá az átmenetet segítő egyéb intézkedések, az óvoda és iskola közötti együttműködés új területei

Az óvoda-iskola átmenetet támogató diagnosztikai módszerek

A Veszprém Megyei *Pedagógiai Szakszolgálat Tapolcai Tagintézményének* szakemberei minden év szeptemberében szűrik a tanköteles korú gyermeket. Segítjük a szűrés megszervezését. A fejlesztésre szoruló gyermekek egyéni és csoportos fejlesztése intézményünkben történik, a feltételek megteremtésében partnerek vagyunk.

A bevezetésre kerülő DIFER játékgyűjtemény alkalmazása reményeink szerint segít a gyermekek hatékony fejlesztési irányának megválasztásában, jobb képet kapunk a készségek képességek fejlettségéről.

A nevelési-oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok kiépítése, ápolása

A már eddig is jól működő kapcsolataink ápolása, melyet együttműködési megállapodásban is rögzítünk.

A Tapolcai Kertvárosi Óvodában az új horizontális kapcsolatok kiépítésének egyik formája, hogy a nagycsoportos gyermekeinkkel részt veszünk a Tapolcai Bárdos Lajos Általános Iskola által szervezett március 15.-ei ünnepi műsorán.

A továbbképzéseken részt vettek által megszerzett ismeretek óvodai szervezeti egységen belül történő átadásának módszertana, eljárása

A továbbképzésen tanultak továbbadása az intézményben már korábban kialakított módszerek, eljárások szerint történik.

A továbbképzéseken, valamint az egyéb képzés jellegű szakmai konferenciákon, szakmai rendezvényeken hallottakról, tanultakról az ismeretek átadása a már hagyományos módon történik: A részvevő kollégák minden esetben beszámolnak nevelőtestületi értekezlet, adott esetben munkaközösségi megbeszélés alkalmával. Továbbadják a kollégáknak a képzés írásos, vagy elektronikus anyagait, a képzés egyes elemeit átbeszélnek. Felhívják a figyelmet azokra a módszertani elemekre, amelyek napi gyakorlatban való alkalmazása kívánatos lenne a Pedagógiai Program megvalósításában, illetve hozzájárulhat a kollégák szakmai kompetenciáinak bővítéséhez.

Az intézményfenntartóval való együttműködés új formái

Az intézményfenntartóval való együttműködés formáit, területeit, a külső intézményértékelési mechanizmus működését, az értékelés szempontjait, az értékelési eredmények visszacsatolásának módjait, az intézményfenntartók oktatásirányítási tevékenységének segítését a Pedagógiai Program **Az óvoda kapcsolatai** című fejezet tartalmazza.